

Bruselj, 5. junij 2025
(OR. en)

9932/25

ENV 476
CLIMA 195
AGRI 251
FORETS 36
ENER 217
TRANS 226
IND 172
SAN 306

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	5. junij 2025
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2025) 280 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ Evropska strategija za odpornost v zvezi z vodo

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2025) 280 final.

Priloga: COM(2025) 280 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 4.6.2025
COM(2025) 280 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Evropska strategija za odpornost v zvezi z vodo

Evropska strategija za odpornost v zvezi z vodo

1. UVOD – OZADJE

Voda je življenje. Ljudje, večina vrst in narava, v kateri živimo in od katere smo odvisni, ne morejo preživeti brez vode. Naše okolje, gospodarstvo, prehranska in energetska varnost ter kakovost našega življenja so odvisni od stabilne oskrbe z vodo ustrezne kakovosti.

Vendar danes vode ne moremo več jemati za samoumevno, to pa vpliva na državljane, podjetja in okolje. Evropa je zaradi podnebnih sprememb celina, ki se najhitreje segreva. Podnebni vplivi, kot so ekstremna vročina, katastrofalne poplave, dolgotrajne suše in gozdni požari, so čedalje pogostejši in hujši, kar se bo nadaljevalo tudi v prihodnje. Ti dogodki vplivajo na zdravje in povzročajo prezgodnje smrti, motnje v oskrbi z energijo in pitno vodo ter čedalje večje gospodarske izgube¹ za podjetja, kmete in akvakulturo. Če neenakosti, povezane z vodo, ne bodo obravnavane, lahko škodujejo splošni ekonomski, socialni in teritorialni koheziji EU² in na svetovni ravni. To velja zlasti za najbolj oddaljene regije EU, kjer je zaradi podnebnih pritiskov in infrastrukturnih vrzeli dostop do čiste in varne vode še posebno težaven. **Dostop do čiste in cenovno dostopne vode je človekova pravica in javna dobrina.**

Odpornost v zvezi z vodo je vprašanje varnosti in pripravljenosti na krize za EU. Voda je osnovna potreba in kritičen vir. Kot je navedeno v strategiji za unijo pripravljenosti, mora biti zanesljivost oskrbe s čisto in cenovno dostopno sladko vodo „vodilna prednostna naloga“ Unije³.

Naložbe v trajnostno gospodarjenje z vodo in inovacije bodo okrepile evropska podjetja in povečale konkurenčnost. Pet od desetih glavnih dolgoročnih globalnih tveganj za podjetja, opredeljenih na Svetovnem gospodarskem forumu⁴, je povezanih z vodo. Netrajnostno gospodarjenje z vodo ogroža našo splošno zanesljivost oskrbe in konkurenčnost, kot je priznано v kompasu za konkurenčnost⁵ in dogovoru o čisti industriji⁶. To zahteva boljše vključevanje odpornosti v zvezi z vodo v poslovne odločitve in celovito vizijo trajnostnega gospodarjenja z vodo, ki odraža dolgoročne podnebne scenarije.

Odpornost v zvezi z vodo je pomembna poslovna priložnost za industrijo EU. Evropa je vodilna v svetu na področju vodne tehnologije, saj predstavlja 40 % vseh s tem povezanih patentov na svetu⁷. Samo v letu 2022 je sektor ustvaril 111,7 milijarde EUR dodane vrednosti in podprl 1,6 milijona

¹ Suše so samo v letu 2022 povzročile izredne izgube v višini približno 40 milijard EUR. Poplave so med letoma 1980 in 2023 povzročile izgube v višini 325 milijard EUR. Poleg teh izzivov povzroča onesnaževanje vode stroške v višini od 55 do 73 milijard EUR. Glej študijo Komisije o stroških neukrepanja v okviru prihodnjega pregleda izvajanja okoljske politike.

² Deveto poročilo o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji, poglavje 4: „Zeleni prehod“, 2024 (https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/cohesion-report_en).

³ Strategija Evropske unije za unijo pripravljenosti, JOIN(2025) 130 final.

⁴ „Global Risks Report 2024“ (Poročilo o globalnih tveganjih iz leta 2024). Teh pet glavnih globalnih tveganj, tudi tveganj, povezanih z vodo, je: (1) ekstremni vremenski dogodki, (2) kritične spremembe zemeljskih sistemov, (3) izguba biotske raznovrstnosti in propad ekosistema, (4) pomanjkanje naravnih virov in (5) onesnaževanje (<https://www.weforum.org/publications/global-risks-report-2024/>).

⁵ COM(2025) 30 final – Kompas za konkurenčnost za EU.

⁶ COM(2025) 85 final – Dogovor o čisti industriji: skupni načrt za konkurenčnost in razogličanje.

⁷ Evropski patentni urad, „Innovation in water-related technologies“ (Inovacije na področju tehnologij, povezanih z vodo) (julij 2024), na voljo [tukaj](#).

delovnih mest v 81 500 podjetjih, med katerimi je večina MSP⁸. Ta položaj moramo izkoristiti in okrepiti konkurenčno prednost EU na enotnem trgu in v tujini. V nekaterih sektorjih obstaja na primer možnost, da se stroški vode in obratovalni stroški znižajo za največ 2,8 milijarde EUR na leto, ustvari dodatnih 9 000 delovnih mest na leto in hkrati razvije potrebno svetovno strokovno znanje⁹.

Močno evropsko vodstvo na svetovni ravni na področju odpornosti v zvezi z vodo je priložnost za oblikovanje strateških zavezništev z mednarodnimi partnerji. Zaradi svetovne tekme za vse manjše zaloge sladke vode se zaostrejujejo konflikti in stopnjuje razseljevanje. S sedanjo hitrostjo bo svetovno povpraševanje po vodi do leta 2030 za 40 % preseгло količino, ki je na voljo¹⁰. Po vsem svetu je bilo zaradi nesreč, povezanih z vodo, razseljenih 40 milijonov ljudi, škoda v letu 2024 pa je znašala več kot 480 milijard EUR¹¹. Na podlagi globalnega soglasja¹², da naš sedanji model gospodarjenja z vodo ni trajnosten, je EU odločena, da bo prihodnja konferenca ZN o vodi leta 2026 pomenila mejnik na področju spodbujanja napredka pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja.

Iz vseh teh razlogov je skrajni čas, da odpornost v zvezi z vodo uvrstimo na vrh politične agende, kot so sporočili Evropski svet¹³, Evropski parlament¹⁴ in Evropski ekonomsko-socialni odbor¹⁵. Zato je predsednica Ursula von der Leyen v svojih političnih usmeritvah za obdobje 2024–2029 napovedala novo evropsko strategijo za odpornost v zvezi z vodo. To bi moralo vsem delom EU pomagati izboljšati gospodarjenje z vodnimi telesi, odpraviti pomanjkanje in okrepiti konkurenčno inovativno prednost vodnega sektorja¹⁶, ob upoštevanju čistega in krožnega pristopa.

Države članice so gospodarjenje z vodo organizirale na različne načine, vključno z različnimi oblikami javnega ali zasebnega lastništva ali kombinacijo obojega. Ta strategija v celoti upošteva te nacionalne odločitve in priznava, da ena rešitev ni primerna za vse, zlasti ob upoštevanju, da se razpoložljivost vode med državami članicami zelo razlikuje, pa tudi dovzetnost različnih sektorjev za vodni stres.

2. KLJUČNI CILJI

Ta strategija določa načrt za odpornost Evrope v zvezi z vodo, ki je trdno zasidrana v viziji za leto 2050, ki jo je EU predstavila na konferenci ZN o vodi 2023 za odporno EU v zvezi z vodo, ki zagotavlja vodno varnost za vse. To vključuje varstvo in obnovo vodnih ekosistemov ter pravično ravnovesje med oskrbo z vodo in povpraševanjem po vodi, ki ustreza trenutnim potrebam, vključno

⁸ Eurostat, „Businesses in the water supply, sewerage, waste management and remediation sector“ (Podjetja v sektorju oskrbe z vodo, ravnanja z odplakami in odpadki ter saniranja okolja) (podatki, pridobljeni februarja 2025), na voljo [tukaj](#).

⁹ Water Europe (2024), Socio-economic study on the value of the EU investing in water (Socialno-ekonomska študija o vrednosti naložbe EU v vodo).

¹⁰ Report of the Global Commission on the Economics of Water (Počilo Svetovne komisije o ekonomiji na področju vode), 2024.

¹¹ Global water monitor: 2024 summary report (Zbirno poročilo za leto 2024) | PreventionWeb.

¹² Doseženo na konferenci ZN o vodi 2023.

¹³ Sklepi Evropskega sveta z dne 23. marca 2023 (EUCO 4/23).

¹⁴ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 7. maja 2025 o evropski strategiji za odpornost v zvezi z vodo (2024/2104(INI)).

¹⁵ Krovno mnenje EESO Poziv k modremu dogovoru EU (CCMI/209) (25. oktober 2023).

¹⁶ V tem sporočilu vodni sektor zajema javna ali zasebna podjetja, ki se ukvarjajo z oskrbo s (pitno) vodo in čiščenjem odpadnih voda, vključno s komunalnimi in industrijskimi odpadnimi vodami. Med drugim vključuje vodno inženirstvo, gradnjo vodne infrastrukture, razvoj ter dobavo opreme in tehnologij, povezanih z vodo.

z uresničevanjem človekove pravice do varne pitne vode in sanitarne ureditve, ne da bi bile pri tem ogrožene pravice prihodnjih generacij.

Da bi Evropo usmerili na pot odpornosti v zvezi z vodo, si moramo prizadevati za dosego treh ciljev:

1. obnova in zaščita vodnega kroga kot podlaga za trajnostno oskrbo z vodo;
2. oblikovanje gospodarstva, ki pametno ravna z vodo, skupaj z državljanji in gospodarskimi akterji na način, ki podpira konkurenčnost EU, je privlačno za vlagatelje in podpira uspešen vodni sektor EU;
3. zagotavljanje čiste in cenovno dostopne vode ter sanitarne ureditve za vse in vselej ter opolnomočenje državljanov za odpornost v zvezi z vodo.

Zakonodaja in politike EU, vključno z evropskim zelenim dogovorom, zagotavljajo trdno podlago za doseganje teh ciljev¹⁷. Države članice in njihove lokalne ali regionalne oblasti so pogosto v najboljšem položaju za gospodarjenje z vodo, saj najbolje poznajo svoje okoliščine, izzive in možne rešitve. Ta strategija v celoti priznava, da lahko države članice prosto organizirajo svoje sisteme oskrbe z vodo, kot se jim zdi primerno, v mejah zakonodaje EU. V podporo pobudam držav članic in za okrepitev čezmejnega sodelovanja na področju voda je opredeljenih pet področij ukrepanja EU: (i) gospodarjenje in izvajanje, (ii) financiranje, naložbe in infrastruktura, (iii) digitalizacija, (iv) raziskave in inovacije, industrija in spretnosti ter (v) varnost in pripravljenost.

2.1 Obnova in zaščita vodnega kroga kot podlaga za trajnostno oskrbo z vodo

Dobro delujoč vodni krog je bistven za odpornost v zvezi z vodo. Voda se giblje v krogu, ki naravno shranjuje, čisti in izpušča vodo, tj. proces, ki je odvisen od zdravih tal, mokrišč, gozdov in drugih ekosistemov. Vendar pa čezmerno izkoriščanje in slabo gospodarjenje z vodnimi viri, onesnaževanje ter podnebne spremembe in degradacija okolja močno vplivajo na ta krog ter močno zmanjšujejo količino in kakovost vode.

Obstoječi okvir EU za sladko vodo, vključno z okvirno direktivo o vodah¹⁸, direktivo o obvladovanju poplav¹⁹ in uredbo o obnovi narave²⁰, zagotavlja celovit regulativni okvir za evropski vodni krog. Vendar bo za obnovitev vodnega kroga v smislu količine in kakovosti potrebno učinkovito izvajanje. Cilj okvirne direktive o vodah, da se do leta 2027 doseže dobro stanje vseh vodnih teles,²¹ in cilji direktive o poplavah ostajajo kompas za ukrepanje. Komisija bo prednostno obravnavala izvrševanje na podlagi svoje najnovejše ocene nacionalnih načrtov upravljanja povodij in načrtov za obvladovanje poplavne ogroženosti v dialogu z državami članicami²². Da bi dodatno

¹⁷ Glej pregled ključnih ciljev, določenih v obstoječi zakonodaji, v Prilogi II.

¹⁸ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj>).

¹⁹ Direktiva 2007/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti (UL L 288, 6.11.2007, str. 27, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2007/60/oj>).

²⁰ Uredba (EU) 2024/1991 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2024 o obnovi narave in spremembi Uredbe (EU) 2022/869 (UL L, 2024/1991, 29.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj>).

²¹ Poročilo agencije EEA o stanju voda v EU <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/europes-state-of-water-2024>.

²² Komisija je izdala priporočila za posamezne države v zvezi s sedmimi sklopi: (a) pospešeno ukrepanje za zmanjšanje vrzeli v skladnosti, (b) povečanje naložb, (c) odpravljanje ključnih pritiskov, (d) krepitev odpornosti proti skrajnim pojavom, povezanim z vodo (vključno s posebnim priporočilom o učinkovitem izvajanju direktive o poplavah), (e) čezmejno sodelovanje, (f) izjeme ter (g) spremljanje, ocenjevanje in poročanje. Za več informacij glej https://environment.ec.europa.eu/topics/water/water-framework-directive/implementation-reports_en.

podprla delo držav članic pri obravnavanju pomanjkanja vode in suše, bo Komisija razvila kazalnike pomanjkanja vode in objavila tehnične smernice za načrte obvladovanja suše. Uredba o obnovi narave ponuja priložnost za podporo upravljanju količin vode ter povečanje odpornosti proti sušam in poplavam z naravnimi rešitvami. Odpornost v zvezi z vodo in podnebne spremembe je treba v celoti vključiti v nacionalne načrte za obnovo, ki jih je treba pripraviti do leta 2026.

Cilj okvirne direktive o morski strategiji iz leta 2008, da se do leta 2020 doseže dobro okoljsko stanje morskih voda, ni bil dosežen. Morska biotska raznovrstnost se zmanjšuje, onesnaževanje iz rek pa še naprej škoduje morskemu življenju. Po nedavni oceni²³ bo Komisija revidirala okvirno direktivo o morski strategiji, da bi izboljšala skladnost s pravnim redom EU na področju sladkih voda, pri čemer se bo osredotočila na doseganje rezultatov z zmanjšanjem zahtev glede poročanja ter izboljšanjem vodenja in upravljanja podatkov v konvencijah o regionalnih morjih.

Poleg obstoječe zakonodaje moramo okrepiti prizadevanja za izboljšanje zadrževanja vode na kopnem. V skladu s paktom EU za oceane moramo dati prednost izkoriščanju celotnega potenciala naših ekosistemov za skladiščenje, čiščenje, izpuščanje in obnavljanje vode na kopnem in morju na podlagi pristopa „od izvira do morja“. Na poti nazaj v morje je sladka voda naravno shranjena v tleh, gozdnih, mokriščih, poplavnih ravninah in drugih ekosistemih. Treba je obnoviti naravno funkcijo zadrževanja vode v krajini, da bi obnovili zaloge podtalnice in zaščitili biotsko raznovrstnost. Za boljše usklajevanje in razširitev obstoječih pobud²⁴ za povečanje zadrževanja vode na kopnem bo Komisija razvila „instrument za zadrževanje vode“, ki bo zagotovil skladen okvir za nove in obstoječe pobude za povečanje zadrževanja vode na kopnem. Kot je določeno v viziji za kmetijstvo in prehrano, namerava Komisija spodbujati in podpirati tudi kmetijske prakse, ki obnavljajo, ohranjajo ali izboljšujejo zdravje tal, kot so ekološko kmetovanje in agroekološki pristopi, ki zadržujejo vodo v tleh. Na mestnih območjih bi bilo treba spodbujati „spužvasta mesta“, ustvarjena s sonaravnimi rešitvami za nadzorovano absorpcijo in izpuščanje vode. Poleg tega je bistveno celostno upravljanje sladkih in morskih voda. Onesnaževanje rek, motenje tokov sedimentov in pomanjkanje vode močno vplivajo na zdravje morskih ekosistemov ter na vzdržnost družbenih in gospodarskih dejavnosti, ki so od njih odvisne, kot so ribištvo, akvakultura ali turizem²⁵. Obalna območja imajo kritično vlogo v vodnem krogu in so ključna za preprečevanje onesnaževanja morja s kopnega. Učinkovito prostorsko načrtovanje lahko zmanjša dovzetnost obalnih skupnosti, mest, morskih pristanišč in nizko ležečih ustij rek za podnebne spremembe, medtem ko morajo morska pristanišča prispevati tudi k zmanjšanju onesnaževanja z ladij s spoštovanjem ustreznih zakonov in politik. To je tudi ena od tem, ki jih je treba obravnavati v pristaniški strategiji EU, ki jo je napovedala Komisija. Nazadnje, trajnostno in celovito upravljanje celinskih plovnih poti lahko znatno prispeva k odpornosti v zvezi z vodo, in sicer z boljšim prilagajanjem na suše in poplave ter ohranjanjem povezljivosti plovnih poti.

Shranjevanje vode v zbiralnikih in drugih umetnih strukturah zahteva posebno pozornost ter skrbno načrtovanje in usklajevanje, saj številni gospodarski sektorji potrebujejo stabilno oskrbo z vodo in imajo med letom pogosto različne potrebe²⁶. Pri ukrepanju na področju

²³ [Ocena okvirne direktive o morski strategiji \(SWD\(2025\) 50 final\)](#) in njene [priloge](#).

²⁴ Misije za prilagajanje podnebnim spremembam in tla, smernice za krajine, odporne proti podnebnim spremembam, tematsko partnerstvo agende Evropske unije za mesta o „vodno občutljivem mestu“ in projekt „spužvasto mesto“ v okviru programa Interreg za podonavsko regijo.

²⁵ Macias, D., Bisselink, B., Carmona-Moreno, C. in drugi The overlooked impacts of freshwater scarcity on oceans as evidenced by the Mediterranean Sea (Prezrti vplivi pomanjkanja sladke vode na oceane, kot je razvidno v primeru Sredozemskega morja). *Nat Commun* 16, 998 (2025).

²⁶ Skupna strategija izvajanja v skladu s smernicami okvirne direktive o vodah št. 24 o upravljanju povodij v spreminjajočem se podnebnju, na voljo [tukaj](#).

gospodarjenja z vodo bi bilo treba dati prednost sonaravnim rešitvam, vendar se je treba opirati tudi na strukture, ki jih je ustvaril človek, ali kombinacijo obojega. Pri načrtovanju novih jezov in zbiralnikov bi bilo treba skrbno oceniti njihove vplive na okolje, pri čemer bi morali sodelovati vsi ustrezni akterji, in zagotoviti, da so taki ukrepi del celovite in trajnostne strategije gospodarjenja z vodo, ki v celoti odraža dolgoročne referenčne podnebne scenarije in napovedi, da bi se preprečile nasedle naložbe.

Kakovost in količina vode sta dve plati iste medalje in še naprej si moramo prizadevati za preprečevanje onesnaževanja pri viru. Leta 2021 je dobro ekološko stanje beležilo le 39,5 % površinskih voda EU, dobro kemijsko stanje pa le 26,8 %²⁷. Ukrepanje je treba okrepiti in se osredotočiti na preprečevanje netrajnostne rabe zemljišč in gospodarjenja z njimi ter hidromorfoloških sprememb, strukturnega slabega gospodarjenja z vodo zaradi zakonitega in protipravnega prekomernega odvzema, neučinkovite rabe vode v vseh sektorjih in onesnaževanja voda, povezanega z dejavnostmi, kot so kmetijstvo, industrijska proizvodnja, rudarstvo in ravnanje z odpadki.

Onesnaževanje vode neposredno vpliva na zdravje. Povzroči lahko bolezni, ki se prenašajo z vodo, in poslabša antimikrobično odpornost. Kriza zaradi COVID-19 je pokazala, kako pomembno je spremljati patogene in zdravstvene parametre v odpadnih vodah v skladu s pristopom „eno zdravje“, saj so zdravje ljudi, živali, rastlin in okolja med seboj tesno povezani²⁸. Komisija bo še naprej podpirala krepitev zmogljivosti in razvoj infrastrukture za nadzor odpadnih voda, zlasti ker podnebne spremembe povečujejo zdravstvena tveganja bolezni, povezanih z vodo²⁹.

Treba je nujno ukrepati, da se odpravijo onesnaževala, ki pomenijo tveganje za naše ključne vire pitne vode. Zelo obstojna onesnaževala, kot so PFAS³⁰, se še naprej kopičijo v vodah EU in vplivajo na zdravje, za kar po ocenah nameni med 52 in 84 milijard EUR letno³¹. To je tudi glavni vir zaskrbljenosti javnosti. Onesnaževanje voda in morja, tudi z mikroplastiko, je treba preprečevati pri viru ali po različnih poteh v skladu z akcijskim načrtom za ničelno onesnaževanje³². Poleg tega si mora EU odločno prizadevati za čiščenje območij, ki so že močno onesnažena s temi in drugimi splošno prisotnimi obstojnimi, bioakumulativnimi in strupenimi snovmi, zlasti tam, kjer so te snovi še vedno nepogrešljive za uporabo v družbi in industriji. Čiščenje bi moralo temeljiti na načelu onesnaževalec plača, pri čemer bi se javna sredstva dodelila za čiščenje območij sirot, kjer ni bilo mogoče najti odgovornega subjekta. Prizadevanja za saniranje so zelo draga³³, vendar lahko raziskave in inovacije te stroške znatno zmanjšajo z novimi tehnologijami, vključno s tehnologijami na biološki osnovi, ki se bodo spodbujale v strategiji za biogospodarstvo. Če bo Komisija našla partnerje, ki so

²⁷ Poročilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o izvajanju okvirne direktive o vodah (2000/60/ES) in direktive o poplavah (2007/60/ES), (Tretji načrti upravljanja povodij, Drugi načrti za obvladovanje poplavne ogroženosti) (COM(2025) 2 final).

²⁸ Priporočilo Sveta 2023/C 220/01 o okrepitvi ukrepov EU v boju proti antimikrobični odpornosti, sveženj o zdravlilih ter prenovljena direktiva o čiščenju komunalne odpadne vode (Direktiva (EU) 2024/3019).

²⁹ Evropska agencija za okolje (2024), Odziv na vplive podnebnih sprememb na zdravje ljudi v Evropi: poudarek na poplavah, sušah in kakovosti vode. Poročilo agencije EEA št. 3, 2024.

³⁰ Per- in polifluoroalkilne snovi.

³¹ [Nordijski svet ministrov, podatki za leto 2019.](#)

³² Ukrepi za saniranje PFAS, določeni v tej strategiji, dopolnjujejo prizadevanja Komisije za obravnavanje emisij PFAS pri viru v skladu z zakonodajo o kemikalijah REACH. V zvezi s tem je treba opozoriti, da Komisija pričakuje, da bo do konca leta 2025 sprejela omejitve za vse PFAS v gasilnih penah, ki so eden glavnih virov emisij.

³³ Gospodarski stroški čiščenja onesnaženja s PFAS v Evropi znašajo po ocenah od 5 do 100 milijard EUR na leto, pri čemer se samo vodni sektor sooča s povečanjem do 18 milijard EUR na leto za čiščenje pitne vode, stroški čiščenja odpadne vode in ravnanja z blatom iz čistilnih naprav pa so po ocenah še višji. Ta strošek je bil ocenjen v okviru projekta Forever Lobbying Project; več informacij je na voljo na <https://foreverpollution.eu/lobbying/>.

pripravljeni vlagati skupaj z EU, bo poleg tega predstavila predlog za vzpostavitev javno-zasebne pobude za doseg tehnološkega preboja na področju izvedljivih in cenovno dostopnih metod za odkrivanje in saniranje PFAS ter drugih obstojnih kemikalij.

Omejevanje onesnaževanja vodnih ekosistemov s hranili bi moralo biti v središču obnove kakovosti vode. Hranila iz kmetijstva, mestnih naselij in drugih virov vplivajo na zdravje ljudi ter povzročajo cvetenje alg in pomanjkanje kisika, ki sta za vodne ekosisteme smrtonosna. To je še vedno velik izziv in povzroča socialno-ekonomske izgube, ki znašajo po ocenah od 75 do 485 milijard EUR na leto samo v zvezi z dušikom³⁴. Ti stroški zahtevajo pospešeno ukrepanje od izvora do morja, vključno z boljšim izvajanjem direktive o nitratih v vseh državah članicah.

Komisija bo državam članicam pomagala pri ocenjevanju potrebnega prilagojenega zmanjšanja obremenitve s hranili, vključno z izboljšanim modeliranjem, interaktivnimi zemljevidi in izmenjavo dobrih praks. Komisija bo še naprej podpirala izboljšano in celovito upravljanje hranil prek različnih obstoječih forumov, prispevala k financiranju objektov za skladiščenje gnojil in spodbujala krožnost hranil, kar lahko pomaga zmanjšati uporabo sintetičnih gnojil. Skupaj z delovnim postopkom za živinorejo, napovedanim v viziji za kmetijstvo in prehrano, bodo ti ukrepi dopolnjevali razvoj dolgoročne vizije, ki spoštuje raznolikost živinoreje v EU in hkrati zagotavlja njeno trajnostnost. Prav tako bo okrepila prizadevanja za spodbujanje ekstenzifikacije kmetijstva v regijah z visoko koncentracijo živine.

Vodilni ukrepi – Obnova in zaščita vodnega kroga	Časovni okvir
Določitev prednostnih nalog izvajanja okvirne direktive o vodah in direktive o poplavah, s poudarkom na kakovosti in količini vode, tudi s strukturiranimi dialogi z državami članicami.	2025–2026
Revizija okvirne direktive o morski strategiji.	2027
Razvoj kazalnikov pomanjkanja vode in tehnične smernice za načrte obvladovanja suše.	2026–2027
Podpora obravnavi glavnih virov onesnaževanja: <ul style="list-style-type: none"> • javno-zasebna pobuda za doseg tehnološkega preboja na področju izvedljivih in cenovno dostopnih metod za odkrivanje in saniranje PFAS ter drugih obstojnih kemikalij, če se najdejo pravi partnerji, • vzpostavitev nabora orodij za pomoč državam članicam pri podpori ukrepom za zmanjšanje onesnaževanja s hranili, tudi z izboljšanim modeliranjem, interaktivnimi zemljevidi in izmenjavo dobrih praks. 	2027 2026–2027

2.2 Oblikovanje gospodarstva, ki pametno ravna z vodo, v katerem ne bo nihče zapostavljen, ki podpira konkurenčnost EU in privablja vlagatelje

Voda je omejen vir, ki ga je treba gospodarno izrabljati. V vseh gospodarskih sektorjih moramo zmanjšati povpraševanje s spodbujanjem varčevanja z vodo, gospodarnosti in ponovne uporabe. Zaradi čedalje večjega pomanjkanja vode in suš je to bistveno za nadaljnje zagotavljanje oskrbe z vodo, pravično izpolnjevanje zahtev različnih uporabnikov ter podpiranje vodnih in kopenskih

³⁴ Van Grinsven in drugi, Costs and Benefits of Nitrogen for Europe and Implications for Mitigation (Stroški in koristi dušika za Evropo ter posledice za ublažitev), 2013. Emisije dušika in stroški škode vključujejo emisije iz vseh sektorjev v površinske vode, podtalnice in morske vode ter v zrak.

ekosistemov. To je zlasti pomembno v regijah z akutnimi žarišči prekomernega izkoriščanja, kjer postaja pomanjkanje vode sistemsko in znatno ovira gospodarski razvoj, vključno z nekaterimi oddaljenimi in otoškimi skupnostmi, kjer je razpoložljivost sladke vode omejena. Z nadaljnjimi podnebnimi spremembami bo regij, prizadetih zaradi pomanjkanja vode, znatno več³⁵. Gospodarnost mora biti osredotočena zlasti na najintenzivnejše sedanje in prihodnje uporabnike vode, ki imajo tudi največji interes, da se izognejo prekomernemu odvzemu, ki bi lahko povzročil motnje v oskrbi.

Gospodarna poraba vode je ključnega pomena in mora biti na prvem mestu. Tej strategiji je priloženo priporočilo o uporabi načela „gospodarna poraba vode na prvem mestu“, ki temelji na izkušnjah z načelom „energijska učinkovitost na prvem mestu“³⁶. Določa vodilna načela za odločanje in naložbe na podlagi jasnega in predvidljivega, vendar prožnega določanja prednostnih nalog pri upravljanju povpraševanja po vodi in oskrbe z njo. Prednostna naloga po vsej EU bi morala biti omejitev povpraševanja in prekomernih odvzemov. Temu bi morala slediti gospodarnost z zasnovano in ponovno uporabo, medtem ko bi morala biti večja ponudba zadnja možnost.

Za usmerjanje ukrepov za gospodarno porabo vode po vsej EU glede na potencial za varčevanje z vodo³⁷ bi si morala EU prizadevati za izboljšanje gospodarne porabe vode za vsaj 10 % do leta 2030. Komisija bo sodelovala z državami članicami in deležniki pri razvoju skupne metodologije za cilje gospodarne porabe vode, pri čemer bo upoštevala ozemeljske in druge razlike med državami, regijami in sektorji. Na podlagi tega namerava Komisija pri pregledu te strategije leta 2027 razviti skupna referenčna merila. Nekatere države članice so že določile posebne cilje za gospodarnejšo porabo vode na nacionalni in regionalni ravni ali ravni povodij³⁸. Države članice se spodbujajo, da na podlagi svojih nacionalnih okoliščin določijo lastne cilje za gospodarno porabo vode.

Gospodarstvo, ki pametno ravna z vodo, zahteva boljši nadzor nad viri. Na podlagi podatkov za obdobje 2010–2021³⁹ 81 % skupne porabe vode porabijo uporabniki, ki vodo odvezemajo neposredno pri viru z uporabo zasebnih sistemov, številne države članice pa nimajo točnih podatkov o razpoložljivosti sladke vode. V skladu z okvirno direktivo o vodah morajo organi izvesti posodobljene ocene razpoložljivosti vode in odvzemov vode s strani uporabnikov vode ter si bolj prizadevati za evidentiranje in nadzor vseh odvzemov, izgub in donosov. Uvedba pametnega merjenja vode v vseh gospodarskih sektorjih bo pripomogla k strogemu spremljanju vodnih tokov, državljanom in podjetjem pa pomagala tudi pri učinkovitejšemu upravljanju porabe vode. Komisija bo spodbujala izmenjavo dobrih praks v zvezi z vodnimi bilancami in pametnim merjenjem vode v vseh gospodarskih sektorjih. Prizadevala si bo tudi za začetek izvajanja pobude EU za vodno infrastrukturo in pametno merjenje za vse (glej oddelek 3.3). Poleg tega bo do konca leta 2026 ocenila kakovost razpoložljivih podatkov o vodi in po potrebi revidirala ustrezno zakonodajo, da bi uvedla nove module okoljsko-ekonomskih računov za vodne račune⁴⁰.

Posebno pozornost je treba nameniti ocenjevanju in, kadar je to mogoče, omejevanju potreb po vodi, ki izhajajo iz prehoda na čisto industrijo in digitalne preobrazbe, ter njuni podpori s

³⁵ Evropska agencija za okolje (EEA), European Climate Risk Assessment (EUCRA) (Evropska ocena podnebnih tveganj (EUCRA)), 2024. Za podrobne informacije o pomanjkanju vode glej zlasti poglavje 5 Vodna varnost.

³⁶ https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-targets-directive-and-rules/energy-efficiency-first-principle_en?prefLang=sl.

³⁷ Water savings for a water resilient Europe (Varčevanje z vodo za Evropo, odporno v zvezi z vodo), Evropska agencija za okolje, 2025, v pripravi.

³⁸ Francija je na primer določila cilj zmanjšanja odvzema vode za 10 % do leta 2030.

³⁹ Water Europe (2024), Socio-economic study on the value of the EU investing in water (Socialno-ekonomska študija o vrednosti naložbe EU v vodo).

⁴⁰ Uredba (EU) 2024/3024 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2024 o spremembi Uredbe (EU) št. 691/2011 glede uvedbe novih modulokoljsko-ekonomskih računov (Besedilo velja za EGP).

pametnim načrtovanjem na področju vode. Ključni sektorji za strateško avtonomijo EU, kot so proizvodnja baterij, polprevodniki, vodik, mikročipi in podatkovna središča, porabijo velike količine pogosto ultra čiste vode⁴¹. Hkrati bo napredek pri prehodu na čisto energijo in razogljičenju našega energetskega sistema EU pripomogel k izboljšanju gospodarjenja z vodo⁴². V zvezi s tem je treba čim bolj povečati varčevanje z vodo in varčevanje z energijo, ki sta običajno povezana, pri prostorskem načrtovanju pa je treba posebno pozornost nameniti odpornosti v zvezi z vodo. Komisija bo zlasti za spodbujanje varčevanja z vodo v podatkovnih centrih ocenila njihovo energijsko učinkovitost in splošno trajnostnost ter predlagala minimalne standarde učinkovitosti, tudi za porabo vode⁴³. Da bi Komisija podprla države članice pri opredelitvi najboljših območij za vzpostavitev poslovnih dejavnosti z veliko porabo vode in pritegnila potrebne naložbe v vodo, bo okrepila obstoječa orodja za vizualizacijo, ki združujejo okoljske podatke in podatke, povezane z vodnimi in energetskimi omrežji.

Varna ponovna uporaba vode v kmetijstvu, proizvodnji energije in industrijskih procesih mora biti v središču celostnega gospodarjenja z vodo. Trenutno se v EU ponovno uporabi le 2,4 % odpadne vode, pri čemer so med državami članicami velike razlike, ki znašajo od nič do 80 %⁴⁴. Komisija bo države članice podpirala s smernicami za varno ponovno uporabo vode ter s krepitvijo zmogljivosti v okviru izvajanja obstoječe zakonodaje⁴⁵. Komisija bo do junija 2028 ocenila uredbo o ponovni uporabi vode, nato pa razmislila o razširitvi njenega področja uporabe glede na rezultate ocene.

Pri javni oskrbi z vodo, ki predstavlja 13 % porabe vode v EU, se je treba osredotočiti na boj proti uhajanju in nenamernim izgubam ob podpori digitalnih orodij. Ker se sedanje nacionalne ravni uhajanja gibljejo med 8 % in 57 %, so možnosti za izboljšanje precejšnje, zlasti s pametnim merjenjem vode in daljinskim zaznavanjem. V skladu z direktivo o pitni vodi morajo države članice zmanjšati uhajanje v vodovodnih omrežjih. Države članice, katerih ravni uhajanja pri oskrbi z vodo presegajo prag na ravni EU, ki ga je treba določiti do leta 2028, bodo morale do leta 2030 predložiti nacionalne akcijske načrte za zmanjšanje uhajanja v svojih vodovodnih omrežjih.

Trajnostni prehranski sistemi so pomemben zaveznik odpornosti v zvezi z vodo, skupna kmetijska politika pa ima ključno vlogo. Trajnostno kmetijstvo in gospodarjenje z gozdovi znatno prispevata k povečanju odpornosti v zvezi z vodo in proti podnebnim spremembam ter blažitvi suš in poplav (oddelek 2.1). Po drugi strani pa proizvodnja, predelava, maloprodaja, pakiranje in prevoz hrane močno vplivajo na kakovost in količino vode. Kmetijstvo predstavlja 51 % skupne porabe vode v EU, pri čemer so med severno in južno Evropo zelo velike razlike⁴⁶. V viziji za kmetijstvo in prehrano je poudarjen pomen kakovosti in razpoložljivosti vode za prehransko varnost. Poleg tega bi bilo treba še naprej podpirati trajnostno ribištvo in marikulturo, saj proizvajata brez uporabe sladke vode.

⁴¹ Water Europe (2024), Socio-economic study on the value of the EU investing in water (Socialno-ekonomska študija o vrednosti naložb EU v vodo).

⁴² Mednarodna agencija za energijo, Clean energy can help to ease the water crisis (Čista energija lahko pomaga ublažiti vodno krizo), 22. marec 2023.

⁴³ Poročilo Komisije Svetu in Parlamentu v skladu s členom 12 Direktive (EU) 2023/1791 o energetske učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (prenovitev).

⁴⁴ Delovni dokument služb Komisije Ocena učinka, *spremeni dokument* k predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o minimalnih zahtevah za ponovno uporabo vode (SWD(2018) 249 final).

⁴⁵ Uredba o ponovni uporabi vode, revidirana direktiva o industrijskih emisijah in revidirana direktiva o čiščenju komunalne odpadne vode.

⁴⁶ Evropska agencija za okolje (2024), Europe's state of water 2024 (Stanje voda v Evropi v letu 2024). Poročilo EEA, 7/2024, Urad za publikacije Evropske unije. <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/europes-state-of-water-2024>.

SKP in nacionalni strateški načrti zagotavljajo podporo kmetijskim praksam in naložbam, ki povečujejo gospodarno porabo vode, krožnost in izboljšujejo zadrževanje vode, hkrati pa omejujejo onesnaževanje s hranili in pesticidi. To vključuje tudi podporo ekološkemu kmetovanju z njegovimi številnimi koristmi, povezanimi z zdravjem tal, in omejeno uporabo umetnih gnojil, herbicidov in pesticidov. Bistveno je zagotoviti, da države članice čim bolj izkoristijo te možnosti in spodbujajo kmetijske prakse, odporne v zvezi z vodo, kot so: precizno kmetovanje, kapljično namakanje, ponovna uporaba vode, boljše upravljanje tal in boljša uporaba pesticidov, krajinske značilnosti in kmetijske rastline, odpornejše proti podnebnim spremembam. Komisija bo v naslednjem programskem obdobju kmete še naprej spodbujala k izboljšanju okoljske in podnebne uspešnosti njihovih kmetijskih gospodarstev, vključno z boljšim gospodarjenjem z vodo.

Proizvodnja energije, ki je gospodarna z vodo, lahko pomembno prispeva k odpornosti v zvezi z vodo. 17 % celotne porabe vode v EU se uporablja kot surovina ali sredstvo za hlajenje⁴⁷. Če se najdejo pravi partnerji, ki so pripravljeni vlagati skupaj z EU, bo Komisija predstavila predlog za vzpostavitev javno-zasebne pobude za doseg tehnološkega preboja na področju izvedljivih in cenovno dostopnih metod za suho hlajenje.

Odpornost v zvezi z vodo bi bilo treba vključiti v vse industrijske sektorje. Revidirana direktiva o industrijskih emisijah bo zagotovila, da bodo veliki industrijski akterji postopoma zmanjšali povpraševanje po vodi, izboljšali gospodarno porabo vode in ponovno uporabo vode v proizvodnih procesih. Gospodarno porabo in ponovno uporabo vode bi bilo treba vključiti v vse industrijske sektorje z največjo porabo vode, zlasti prek razpoložljivih platform za podporo deležnikom⁴⁸. V zvezi s tem bo Komisija začela pilotni projekt za spodbujanje gospodarne porabe vode v izbranih industrijskih grozdih.

Del rešitve je lahko povečanje oskrbe z morsko vodo za nadomestitev sladke vode, zlasti v regijah, ki jih je pomanjkanje vode močno prizadelo, pod pogojem, da je to storjeno trajnostno. Kot del celovitega pristopa k upravljanju, ki daje prednost omejevanju povpraševanja pred povečanjem ponudbe na podlagi lokalnih razmer, se lahko z razsoljevanjem morske vode zagotovi stalna oskrba z vodo zunaj vodnega kroga. Vendar je to še vedno drago, energijsko zelo intenzivno in ima znatne vplive na okolje. Komisija bo zato podpirala inovacije na tem področju, da bi omejila porabo energije in zmanjšala emisije toplogrednih plinov, zlasti s spodbujanjem uporabe obnovljivih virov energije. Z inovativnimi rešitvami bi bilo treba tudi ublažiti vplive odstranjevanja slanice na okolje ter povečati recikliranje in ponovno uporabo energije in mineralov iz slanice v industrijskem sektorju.

Vodilni ukrepi – Oblikovanje gospodarstva, ki pametno ravna z vodo, v katerem ne bo nihče zapostavljen, ki podpira konkurenčnost EU in privablja vlagatelje	Časovni okvir
Priporočilo o načelu „gospodarna poraba vode na prvem mestu“, smernice in poročilo Evropske agencije za okolje o neizkoriščenem potencialu za gospodarno porabo vode.	2025–2026
Podpora uvajanju praks ponovne uporabe vode tudi zunaj kmetijstva in pregled uredbe o ponovni uporabi vode.	2026–2028
Javna oskrba z vodo: <ul style="list-style-type: none"> • podpora zmanjšanju uhajanja in posodobitvi infrastrukture ter poglobljeni oceni podatkov. 	2025–2028

⁴⁷ Evropska agencija za okolje (2024), Europe’s state of water 2024 (Stanje voda v Evropi v letu 2024) <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/europes-state-of-water-2024>.

⁴⁸ Na primer, sedanja platforma za podporo deležnikom pri načrtih prehoda.

<p>Kmetijstvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • čim bolj povečati uporabo strateških načrtov SKP za odpornost v zvezi z vodo z izmenjavo znanja in inovativnimi rešitvami, ki jih spodbujajo mreža SKP EU, evropsko partnerstvo za inovacije v kmetijstvu (EIP-AGRI) ter izboljšane in neodvisne storitve kmetijskega svetovanja, • v naslednjem programskem obdobju se bo kmete še naprej spodbujalo k izboljšanju okoljske in podnebne uspešnosti njihovih kmetijskih gospodarstev, vključno z boljšim gospodarjenjem z vodo. 	2025–2026
<p>Industrija in energija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • začetek pilotnega projekta za spodbujanje gospodarne porabe vode, vključno z brezvodnimi tehnologijami in tehnologijami zaprtega vodnega kroga, v izbranih industrijskih grozdih, • vključitev porabe vode med parametre skupne sheme Unije za ocenjevanje trajnostnosti podatkovnih centrov in predlaganje minimalnih standardov učinkovitosti za porabo vode, • javno-zasebna pobuda za doseg tehnološkega preboja na področju izvedljivih in cenovno dostopnih metod za suho hlajenje, če se najdejo pravi partnerji. 	2025–2027

2.3 Zagotavljanje čiste in cenovno dostopne vode za vse, opolnomočenje potrošnikov in drugih uporabnikov

Dostop do varne in čiste pitne vode ter sanitarne ureditve storitev je človekova pravica. Tri desetletja razvoja in izvajanja zakonodaje EU o vodah, vključno z direktivama o pitni vodi in čiščenju komunalne odpadne vode, so skupaj z znatnimi naložbami EU na splošno zagotovila dostop do varne pitne vode in sanitarne ureditve po vsej EU v skladu z evropskim stebrom socialnih pravic⁴⁹. 1,5 % prebivalstva EU še vedno živi brez osnovnih sanitarij, približno 4 % pa nima ustreznega dostopa do varne pitne vode. Z ukrepi na tem področju je treba zagotoviti vključujoča in pravična prizadevanja, ki obravnavajo potrebe žensk in ranljivih skupin, kot so invalidi in manjšine, ter najrevnejših regij EU za spodbujanje socialne, ekonomske in teritorialne kohezije, vključno z najbolj oddaljenimi regijami. Za slednje so zlasti pomembni posebni podnebni izzivi, s katerimi se soočajo, skupaj z neustrezno vodno infrastrukturo, ki neposredno vpliva na dostop do pitne vode. Drug pomemben vidik je podpiranje sistemov za filtriranje vode na območjih s trdo ali zelo trdo vodo.

Potrošniki imajo ključno vlogo pri krepitvi odpornosti v zvezi z vodo. Poleg uveljavljenega znaka EU za okolje bo uredba o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke⁵⁰ potrošnikom pomagala zmanjšati porabo vode z izbiro proizvodov, ki manj onesnažujejo in so gospodarnejši z vodo. To bi moralo preusmeriti povpraševanje na proizvode, ki pametno ravnaajo z vodo, s čimer bi se povečala čista in krožna konkurenčnost EU. Pojavljajo se nove zasebne pobude, kot je enotni znak za vodo, za ocenjevanje gospodarne porabe vode pri proizvodih.

⁴⁹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_sl.

⁵⁰ Nedavno sprejeti delovni načrt za okoljsko primerno zasnovi za trajnostne izdelke in označevanje z energijskimi nalepkami za obdobje 2025–2030 vključuje tekstil/oblačila, železo in jeklo ter aluminij kot proizvode, za katere bodo oblikovane nove zahteve, ter številne proizvode, povezane z vodo, kot so pomivalni in pralni stroji, za katere bodo na voljo zahteve za okoljsko primerno zasnovi in/ali energijske nalepke.

Ko gre za porabo vode v stanovanjih in pri urbanističnem načrtovanju, bi morala biti varčevanje z energijo in varčevanje z vodo vedno povezana. Nova direktiva o energetski učinkovitosti stavb⁵¹, ki kot enega od svojih ciljev podpira energijsko učinkovitost, vključno z gospodarno porabo tople vode, in novi evropski Bauhaus zagotavljata pomembne priložnosti za okrepitev prizadevanj za odpornost v zvezi z vodo v celotnem grajenem okolju, hkrati pa krepita sodelovanje uporabnikov in državljanov ter izmenjavo dobrih praks v zvezi z načrtovanjem in koncepti zasnove, odpornimi v zvezi z vodo. To bo izraženo v prihodnjem delovnem programu instrumenta novega evropskega Bauhauusa za obdobje 2026–2027 in prihodnjem načrtu za cenovno dostopna stanovanja, v katerem bo upoštevana tudi trajnostnost stanovanj, vključno z odpornostjo v zvezi z vodo.

Več poudarka je treba nameniti ozaveščanju in vključevanju javnosti v gospodarjenje z vodo. Večjo ozaveščenost je mogoče podpreti z digitalnimi orodji, saj je ključna za povečanje pripravljenosti državljanov za varčevanje z vodo, pa tudi za zmanjšanje njihove izpostavljenosti tveganjem poplav ali suš (glej oddelek 3). Zagotavljanje popolnega izvajanja zahtev glede obveščanja javnosti in preglednosti bo pomagalo povečati ozaveščenost in pripravljenost državljanov za sodelovanje v okviru vključujočega upravljanja voda. Komisija bo spodbujala izmenjavo dobrih praks v zvezi z ozaveščanjem in pripravo družbe na učinkovitejše vključevanje v gospodarjenje z vodo ter načrte za upravljanje povodij in poplavne ogroženosti.

Politike določanja cen vode, ki temeljijo na dejanski uporabi, vplivu na okolje in plačilni sposobnosti, so bistvene za zagotovitev dostopa do vode, hkrati pa ustvarjajo prave spodbude za potrošnike in druge uporabnike. Okvirna direktiva o vodah spodbuja preudarne nacionalne politike določanja cen vode, ki temeljijo na pravično porazdeljenem povračilu stroškov in načelu onesnaževalec plača. Revidirani direktivi o pitni vodi in komunalni odpadni vodi zagotavljata redne in celovite informacije o porabi in cenah vode ter nasvete za njihovo zmanjšanje. Izmenjava dobrih praks bo državam članicam pomagala pri najučinkovitejši uporabi teh orodij.

Vodilni ukrepi – Zagotavljanje čiste in cenovno dostopne vode za vse, opolnomočenje potrošnikov in drugih uporabnikov	Časovni okvir
Obravnava vodnega odtisa proizvodov pri določanju ali posodabljanju zahtev v skladu z uredbo o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke in znakom EU za okolje.	2025–2027
Spodbujanje dobrih praks o ozaveščanju javnosti in vlogi določanja cen vode za spodbujanje gospodarne porabe vode, povračila stroškov in načela onesnaževalec plača ter s tem povezanega nacionalnega upravljanja voda.	2026–2027
Okrepitev prizadevanj za odpornost v zvezi z vodo v celotnem grajenem okolju s prihodnjim delovnim programom za obdobje 2026–2027 instrumenta novega evropskega Bauhauusa in prihodnjim načrtom za cenovno dostopna stanovanja.	2026

3. PET PODROČIJ, KI OMOGOČAJO UTIRANJE POTI EVROPI, ODPORNI V ZVEZI Z VODO

Da bi dosegli cilje strategije, potrebujemo vsedružbeni pristop z okrepljenim sodelovanjem med državljanji, podjetji, civilno družbo in skupinami, ki zastopajo naravo, ter zavzetimi upravami, ki

⁵¹ V skladu z direktivo o energetski učinkovitosti morajo države članice zagotoviti, da regionalni in lokalni organi pripravijo lokalne načrte ogrevanja in hlajenja vsaj v občinah z več kot 45 000 prebivalci.

delujejo na različnih področjih in ravneh politike ter vključujejo vse deležnike. EU bo to podprla z ukrepi na petih področjih.

3.1 Upravljanje in izvajanje za spodbujanje sprememb

Doseganje odpornosti v zvezi z vodo bo odvisno od okrepljenega izvajanja celovitega pravnega reda EU na področju voda in od močnejših sinergij s politikami v sektorjih, kot so kmetijstvo, industrija, energetika, promet in varstvo potrošnikov. Regulatorji si že desetletja prizadevajo, da bi zaščitili vodo v okoljskih in tudi zdravstvenih politikah EU. Z evropskim zelenim dogovorom je bilo pregledanih in posodobljenih več ključnih zakonodajnih aktov, kar je spodbudilo velik napredek. Vendar, kot je razvidno iz nedavnega poročila Komisije⁵², so vrzeli pri izvajanju in financiranju doslej znatno ovirale doseganje ciljev zakonodaje o vodah. Pri pripravi svojih tretjih načrtov upravljanja povodij in drugih načrtov za obvladovanje poplavne ogroženosti več držav članic na primer ni ustrezno ukrepalo na podlagi priporočil Komisije, izdanih leta 2019, in še ni vzpostavilo ustreznih registrov, kontrol in po potrebi uvedlo sankcij za preprečevanje prekomernih odvzemov.

Komisija bo na podlagi ugotovitev svoje najnovejše ocene nacionalnih načrtov in priporočil za celotno EU in posamezne države okrepila izvrševanje. Z državami članicami bo začela strukturirane dialoge, da bi si skupaj prizadevale za okrepljeno izvajanje širšega pravnega reda EU na področju voda. Instrument za tehnično podporo lahko državam članicam pomaga pri reševanju izzivov, povezanih z vodo, vključno s tistimi, ki so bili opredeljeni v evropskem semestru.

Poenostavitev predpisov EU o vodah lahko pomembno prispeva k njihovem izvajanju. Komisija redno ocenjuje ključne zakonodajne akte, kot je direktiva o nitratih, ki se trenutno ocenjuje. Poleg tega namerava Komisija na podlagi aktualne študije poenostaviti in povečati učinkovitost elektronskega poročanja v skladu z okvirno direktivo o vodah. Revizija okvirne direktive o morski strategiji bo prav tako prinesla bistveno poenostavitev. Komisija bo v okviru izvajanja sistema razširjene odgovornosti proizvajalca iz člena 9 Direktive (EU) 2024/3019 o čiščenju komunalne odpadne vode izvedla posodobljeno študijo stroškov in njihovih morebitnih učinkov na zadevne sektorje. Poleg tega bo Komisija še naprej podpirala države članice pri pragmatičnem oblikovanju nacionalnih sistemov, da bi se izognile nepričakovanim ali nenamernim posledicam, zlasti za razpoložljivost in cenovno dostopnost zdravil⁵³.

Trajnostna uporaba zelenega in digitalnega prehoda mora temeljiti na prostorskem načrtovanju, ki pametno ravna z vodo. Komisija bo izboljšala obstoječa orodja za vizualizacijo, ki združujejo okoljske podatke s podatki, povezanimi z vodnimi in energetske omrežji. Cilj je prispevati k odločitvam držav članic glede prostorskega načrtovanja tako, da se jim pomagajo opredeliti najboljša območja za vzpostavitev poslovnih dejavnosti z veliko porabo vode, hkrati pa pritegniti vlagatelje k obnovi narave in posodobitvi vodovodnih omrežij v podporo tem podjetjem.

Čezmejno sodelovanje je treba še izboljšati. Evropa ima 75 čezmejnih povodij. Čeprav okvirna direktiva o vodah izrecno zahteva, da države članice zagotovijo usklajeno izvajanje za mednarodna povodja, obstajajo možnosti za bolj usklajeno oceno stanja vodnih teles, večjo skladnost med ukrepi, ki jih sprejmejo države, ki ležijo višje ali nižje ob toku, vključno z obrežnimi partnerskimi državami, ki niso članice EU, ter večji poudarek na upravljanju količin vode. Komisija bo podpirala vzajemne

⁵² Poročilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o izvajanju okvirne direktive o vodah (2000/60/ES) in direktive o poplavah (2007/60/ES), (Tretji načrti upravljanja povodij, Drugi načrti za obvladovanje poplavne ogroženosti) (COM(2025) 2 final).

⁵³ Kot je zahteval tudi Evropski parlament v resoluciji z dne 7. maja 2025 o evropski strategiji za odpornost v zvezi z vodo (2024/2104(INI)).

pobude, namenjene spodbujanju sodelovanja med organizacijami povodij in morskih bazenov prek programov in pobud EU, kot so Obzorje Evropa, tematsko partnerstvo agende Evropske unije za mesta o „vodno občutljivem mestu“ in izkustvena skupnost Kohezija za prehod⁵⁴. To bo zagotovilo pomembno vključenost regionalne in lokalne ravni, kot kažejo pobude v okviru programov Interreg.

Vodilni ukrepi – Upravljanje in izvajanje za spodbujanje sprememb	Časovni okvir
Pospešitev izvrševanja in začetek strukturiranih dialogov z vsemi državami članicami za pospešitev in okrepitev izvajanja pravnega reda EU na področju voda na podlagi ključnih prednostnih nalog izvrševanja, ki izhajajo iz najnovejše ocene načrtov za upravljanje povodij in obvladovanje poplavne ogroženosti.	2025–2026
V okviru izkustvene skupnosti Kohezija za prehod organizacija redne izmenjave z regijami, mesti in organi, pristojnimi za vode, da bi se spodbudila izmenjava dobrih praks o krajinah, ki zadržujejo vodo, ter čezmejno sodelovanje na področju voda, opredeljeno v okviru programa Interreg.	2025–2027
Vzpostavitev pregledovalnika, ki bo združeval okoljske podatke s podatki, povezanimi z vodovodnimi in energetskimi omrežji, da bi državam članicam pomagal pri njihovih prizadevanjih za prostorsko načrtovanje, da bi opredelile najboljša območja za lokalizacijo poslovnih dejavnosti z veliko porabo vode v obojestransko korist.	2027

3.2 Financiranje, naložbe in infrastruktura za doseganje stabilne oskrbe

Brez znatnih dodatnih javnih in zasebnih naložb v vseh fazah gospodarjenja z vodo bo napredek pri uresničevanju odpornosti v zvezi z vodo prepočasen ali brez pomembnega učinka.

Aktualne letne kapitalne naložbe za ukrepe v zvezi z vodo (iz proračuna EU, EIB in nacionalnih proračunov) dosegajo približno 55 milijard EUR (v cenah iz leta 2022), kar kaže na letno naložbeno vrzel v višini približno 23 milijard EUR na leto (0,1 % BDP EU) za izvajanje obstoječe zakonodaje o vodah⁵⁵. To vključuje naložbe za pretvorbo dežja v vodo iz naravnih virov (shranjeno v kopenskih ekosistemih) z naravnimi rešitvami in sive vode (ki se uporablja v mestnih naseljih ali industrijskih procesih) v modro vodo (reke in morja), da bi bila ponovno primerna za naravo. Naložbe morajo zajemati vse faze gospodarjenja z vodo in jih je treba načrtovati celovito, pri čemer je treba upoštevati prihodnje podnebne scenarije in oceno posledičnih tveganj. Z naložbami je treba podpirati tudi nove vodne tehnologije. Države članice lahko na primer uporabijo spodbude iz platforme BlueInvest za modre sektorje in razvoj kritičnih tehnologij, povezanih z vodo, ki izpolnjujejo zahteve platforme za strateške tehnologije za Evropo (STEP). Hkrati se morajo države članice izogibati subvencijam, ki bi lahko kot stranski učinek škodovala okolju ali povzročile negospodarno porabo vode.

Komisija je v nedavnem vmesnem pregledu kohezijske politike predlagala izreden sveženj ukrepov za spodbujanje držav članic in regij k naložbam v odpornost v zvezi z vodo. Ta sveženj vključuje do 100 % financiranja Unije in 30 % predhodnega financiranja naložb v odpornost v zvezi

⁵⁴ https://ec.europa.eu/regional_policy/policy/communities-and-networks/cohesion-4-transition_en.

⁵⁵ Generalni direktorat za okolje, Environmental investment needs, financing and gaps in the EU-27 – update 2024 (Potrebe po okoljskih naložbah, financiranje in vrzeli v EU27 – posodobitev iz leta 2024) (notranja analiza). Treba je opozoriti, da ta znesek pretežno temelji na potrebah po oskrbi z vodo in sanitarnih potrebah, medtem ko se stroški za druge ukrepe, povezane z izvajanjem okvirne direktive o vodah in direktive o poplavah, morda ne odražajo v celoti.

z vodo, načrtovanih v okviru namenske prednostne naloge za ta novi specifični cilj, pa tudi za različne prožnosti.

Zaradi pomanjkanja upravnih zmogljivosti ter pravnih ali organizacijskih ovir imajo nekatere države članice težave pri porabi razpoložljivih sredstev EU. Izboljšati je treba zmogljivost za izvajanje naložb v odpornost v zvezi z vodo, zlasti v manj razvitih regijah. Tehnična pomoč lahko skupaj z reformami upravljanja voda na ustrezni ravni pomaga zagotoviti čim učinkovitejšo porabo razpoložljivih sredstev EU.

Razpoložljiva sredstva EU bi bilo treba hitro uporabiti za naložbe, namenjene zmanjšanju uhajanja z uporabo digitalnih orodij, pametnega merjenja in tehnologij za izboljšanje gospodarne porabe vode. Za te naložbe je potrebno manj zapleteno načrtovanje kot za velike vodne projekte. Komisija bo pripravila smernice za države članice za pilotne projekte (*plug and play*) na teh področjih, da bi poenostavila in racionalizirala postopke.

Naslednji večletni finančni okvir je priložnost za nadaljnjo podporo odpornosti v zvezi z vodo z naložbami in reformami. Države članice bi lahko v okviru nacionalnih in regionalnih partnerskih sporazumov obravnavale področja, kot so boljše upravljanje, ocena tveganja in pripravljenost na nesreče, gospodarnejša poraba in ponovna uporaba vode, prednostno zmanjšanje povpraševanja in okrepljen nadzor. Poleg tega bo Komisija države članice spodbujala k sodelovanju pri pobudi za zelene in modre koridorje, da bi podprla obnovo ekoloških okolij in infrastrukture, vključno z rekami, mokrišči in obalami.

Poleg tega Komisija krepi sodelovanje s skupino Evropske investicijske banke (EIB) za povečanje javnih in zasebnih naložb na področju vode, tako v EU kot po svetu. Skupina EIB, ki je že danes največji svetovni financer v vodnem sektorju, je razvila program za vodo, da bi podprla strategijo Komisije za odpornost v zvezi z vodo z več kot 15 milijardami EUR načrtovanega financiranja v obdobju 2025–2027 za projekte, ki izboljšujejo dostop do vode, nadzor nad onesnaževanjem, odpornost in konkurenčnost vodnega sektorja EU, tudi z velikimi infrastrukturami in sonaravnimi rešitvami. Poleg tega bosta Komisija in Evropska investicijska banka združili moči za odpravo ozkih grl pri izvajanju naložb v vodo. To bo vključevalo predlog novega svetovalnega organa za trajnostno rabo vode za financiranje tehnične pomoči EIB pri pripravi nabora projektov ter boljši količinski opredelitvi potreb po financiranju in možnosti za spodbujanje naložb v vodo.

Zasebne naložbe bo treba znatno povečati. Sodelovanje s finančnimi institucijami lahko spodbudi več zasebnega financiranja za odpornost v zvezi z vodo s pristopi kombiniranega financiranja, inovativnimi modeli, kot je voda kot storitev, in strukturiranimi ekosistemi za zelene in modre obveznice. Sheme nagrajevanja za ekosistemske storitve imajo potencial, da podprejo tudi oblikovanje potrebnih trgov. Komisija bo sprejela časovni načrt za naravovarstvene dobropise, da bi izkoristila potencial teh instrumentov in spodbudila širitev teh trgov. Poleg tega je cilj poenostavljenega okvira EU za trajnostno financiranje ter uvedbe unije prihrankov in naložb povečati možnosti financiranja za podjetja EU, tudi v vodnem sektorju.

Motnje, ki jih povzročajo podnebne spremembe, krepijo poslovne razloge za naložbe v vodo, inovativni pristopi pa lahko pomagajo sprostiti znatne zasebne naložbe. Voda je čedalje bolj priznana kot finančno pomemben dejavnik za podjetja, vlagatelje in vlade. Vendar obstajajo velike ovire za spodbujanje zasebnih naložb v vodo, za katere je pogosto potrebno tesno sodelovanje med različnimi deležniki, nenazadnje tudi za premagovanje težav, povezanih z zastojkarji. Komisija bo vzpostavila pospeševalnik naložb v odpornost v zvezi z vodo, da bi izvedla 20 pilotnih inovativnih primerov za naravno zadrževanje in učinkovito rabo vode, ki bodo združili lokalne vlagatelje v vodo, ponudnike rešitev in imetnike težav, da bi spodbudili podobne ukrepe po vsej EU. To bi lahko

temeljilo tudi na mrežah živih laboratorijev, vzpostavljenih na primer v okviru evropskih partnerstev in misij. Za reševanje čedalje večjega izziva zavarovanja gospodarskih izgub, ki so posledica naravnih nesreč v EU, vključno z nesrečami, povezanimi z vodo, bo Komisija na podlagi predlogov Evropske centralne banke in Evropskega organa za zavarovanja in poklicne pokojnine proučila možne rešitve za zmanjšanje vrzeli v zavarovanju.⁵⁶ Spodbude za boljše obveščanje, oblikovanje cen in nadzor nad porabljeno vodo (glej oddelek 2.3) bodo prav tako pripomogle k temu, da bodo poslovni razlogi za naložbe v vodo privlačnejši, tudi v sektorjih, ki so močno odvisni od vode in čedalje bolj izpostavljeni njenemu pomanjkanju, kot so kmetijstvo, akvakultura in energetika.

Vodilni ukrepi – Financiranje, naložbe in infrastruktura za doseganje stabilne oskrbe	Časovni okvir
Začetek izvajanja programa EIB za vodo in svetovalnega organa za trajnostno rado vode v sodelovanju s Komisijo, da se okrepi pomoč morebitnim posojilojemalcem tako, da se poveča nabor projektov.	2025
Podpora državam članicam in regijam pri preusmerjanju sredstev kohezijske politike za odpornost v zvezi z vodo v okviru vmesnega pregleda.	2025
Vzpostavitev pospeševalnika naložb v odpornost v zvezi z vodo	2026–2027
Začetek pobude za zelene in modre koridorje za podporo obnovi ekoloških okolij in infrastrukture, vključno z rekami, mokrišči in obnovo obalnih območij, da se obnovi vodni krog s pristopom „od izvira do morja“.	2027
Sprejetje časovnega načrta za naravovarstvene dobropise, da se izkoristi potencial teh instrumentov in spodbudi širitev teh trgov.	2025

3.3 Digitalizacija in umetna inteligenca za pospešitev in poenostavitev učinkovitega gospodarjenja z vodo

Digitalizacija ima velik potencial za korenito spremembo gospodarjenja z vodo in spodbujanje trajnostne uporabe vode. To bo zagotovilo pravočasen vpogled za boljše oblikovanje politik ter izboljšano načrtovanje in delovanje vodne infrastrukture in storitev. Na trgu so na voljo številne digitalne rešitve, vključno z umetno inteligenco⁵⁷, vendar je širjenje njihove uporabe še vedno prepočasno in neenakomerno.

Za sprostitve tega večinoma neizkoriščenega potenciala ter na podlagi prihodnjih sporočil o podatkovni uniji in uporabi umetne inteligence bo Komisija sprejela akcijski načrt, usmerjen v soočanje s posebnimi izzivi vodnega sektorja, kot so analogni in zastareli sistemi ter zelo veliki nabori podatkov, razpršeni v številnih različnih repozitorijih. Vključeval bo dva glavna stebra: (i) uporabo digitalnih rešitev s financiranjem in izmenjavo znanja za razvoj digitalnih spretnosti ter spodbujanje prenosa tehnologije v vodnem sektorju ter (ii) podporo souporabi podatkov o vodi s spodbujanjem razvoja nacionalnih podatkovnih portalov za odpravo razdrobljenosti in zagotovitev, da je podatke mogoče zlahka najti, da so brezplačno dostopni, interoperabilni in da jih je mogoče ponovno uporabiti v skladu z zahtevami direktive o odprtih podatkih⁵⁸.

⁵⁶ ECB in EIOPA, Towards a European system for natural catastrophe risk management (V smeri evropskega sistema za obvladovanje tveganj naravnih katastrof), skupni dokument, december 2024.

⁵⁷ Te digitalne rešitve vključujejo pametno merjenje, ki zagotavlja podatke v realnem času o porabi vode, napovedno vzdrževanje in sisteme za zaznavanje uhajanja, digitalne dvojčke ter proizvode, ki temeljijo na podatkih, pridobljenih na kraju samem, z droni ali satelitskimi senzorji.

⁵⁸ Direktiva (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja.

Ureditev „vse na enem mestu“ za proizvode za opazovanje Zemlje, ki so pomembni za gospodarjenje z vodo, bo omogočila, da bo gospodarjenje z vodo iz vesolja zlahka dostopno vsem. Medtem ko se opazovanje Zemlje že desetletja uporablja za napovedovanje suš in poplav, je njegova vsakodnevna uporaba za gospodarjenje z vodo veliko manj razširjena. Program Copernicus in njegovih šest specializiranih storitev zagotavljajo obsežen portfelj proizvodov, povezanih z vodo, ki so na voljo v celoti, brezplačno in dostopno. Vendar so te informacije razpršene. Komisija bo vzpostavila ureditev „vse na enem mestu“ za proizvode za opazovanje Zemlje, pomembne za gospodarjenje z vodo – tj. tematsko vozlišče za vodo –, da bi združila podatke, proizvode in orodja programa Copernicus, povezane z vodo, ter olajšala dostop do teh podatkov in njihovo uporabo. Spodbujala bo sodelovanje med skupnostmi za opazovanje Zemlje in gospodarjenje z vodo v partnerstvu s centrom znanja za opazovanje Zemlje Skupnega raziskovalnega središča, s čimer bo zagotovila, da bodo proizvodi programa Copernicus ustrezali potrebam uporabnikov in oblikovalcev politik.

Organi za gospodarjenje z vodo, organi za načrtovanje in izdajo dovoljenj ter zasebni sektor bodo morda potrebovali pomoč pri ocenjevanju tveganj zaradi podnebnih sprememb. Z digitalni modeli, ki jih razvija Komisija, kot sta evropski digitalni dvojček oceana in Destinacija Zemlja, se bo podprla ocena dolgoročnega stanja in razpoložljivosti vode v okviru različnih scenarijev podnebnih sprememb ali človekovih dejavnosti. Take zmogljivosti so lahko nacionalnim in lokalnim upravam na voljo pred letom 2030.

Vodilni ukrepi – Digitalizacija in umetna inteligenca za pospešitev in poenostavitev učinkovitega gospodarjenja z vodo	Časovni okvir
Razvoj in izvajanje aplikacij Destinacija Zemlja ter evropski digitalni dvojček oceana za odpornost v zvezi z vodo, do leta 2030 pa razpoložljivost zmogljivosti zagotoviti nacionalnim in lokalnim upravam v EU in zunaj nje.	2025–2030
Razvoj vseevropskega akcijskega načrta za digitalizacijo v vodnem sektorju, vključno z vseevropsko pobudo o pametnem merjenju za vse.	2026
Vzpostavitev tematskega vozlišča Copernicus za vodo.	2026

3.4 Raziskave in inovacije, vodni sektor ter spretnosti za krepitev konkurenčnosti

Inovacije na področju vode je treba okrepiti na podlagi strategije EU za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi. Voda je pomemben sestavni del okvirnih programov EU za raziskave in inovacije, v Evropi pa že obstaja velik portfelj inovativnih zamisli in rešitev. Vendar je dejansko uvajanje teh rešitev po fazi projekta še vedno počasno. Komisija bo za obravnavo tega vprašanja vzpostavila vmesnik med znanostjo in politiko, da bi ovrednotila znanje, pridobljeno z ukrepi na področju raziskav in inovacij, ki jih financirajo EU in države članice.

Komisija bo vzpostavila industrijsko zavezništvo za pametno ravnanje z vodo, da bi podprla njegovo konsolidacijo s spodbujanjem inovacij, konkurenčnosti in zagotavljanjem potrebnih spretnosti na področju vode. Poleg tega bo Komisija v skladu z dogovorom o čisti industriji proučila, kako lahko javna naročila spodbujajo vidike odpornosti v zvezi z vodo v ustreznih javnih razpisih in poenostavljen dostop do trga za MSP, da bi jim pomagala izkoristiti njihov inovacijski potencial. Poleg teh pobud bo Komisija ustanovila tudi evropsko akademijo za vodo, da bi obravnavala potrebe po zmogljivostih v evropskem vodnem sektorju ter spodbujala javno-zasebna partnerstva, inovacije in prenos tehnologije za premostitev vrzeli v spretnostih.

Ljudje vseh starosti in iz različnih strok morajo razviti nove spretnosti. Zaposlenost v vodnem sektorju se je v zadnjih letih povečala in se bo še naprej povečevala⁵⁹. Vendar se tako javni organi kot zasebni sektor spopadajo s staranjem delovne sile in vrzeljo v spretnostih, zlasti na tehničnih področjih, kot sta čiščenje voda in gospodarjenje z vodo, ter v zvezi z digitalnimi spretnostmi. Sveženj unije spretnosti, vključno z Evropskim socialnim skladom plus, lahko spodbudi usposabljanje za organe, strokovnjake za gospodarjenje z vodo in skupnosti. V zvezi s sladko vodo in oceani je treba spodbujati spretnosti na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike (STEM)⁶⁰. Da bi delovno silo vodnem sektorju EU opremili s pravimi spretnostmi, bodo Komisija, vodni sektor industrija EU in deležniki sodelovali tudi pri morebitnem začetku obsežnega partnerstva za spretnosti. Poleg tega bo Komisija okrepila poklicno usposabljanje s povečanjem podpore platformi za poklicno odličnost na področju vode. Uporabila bo tudi obstoječo mrežo evropskih modrih šol, da bi povečala pismenost in ozaveščenost za obravnavanje varstva sladkih voda in oceanov s pristopom „od izvira do morja“.

Kljub močni bazi znanja še vedno obstajajo vrzeli v razumevanju evropskih sladkih in morskih voda, razpoložljivosti vodnih virov, podnebnih sprememb ter povezave med vodo, energijo, hrano in ekosistemi. Učinkovita uporaba sredstev EU za raziskave lahko pomaga pri uvajanju inovativnih tehnologij na trg in podpira MSP. Komisija bo na podlagi vrhunskih raziskav v okviru misij EU za obnovo naših oceanov in voda ter prilagajanje podnebnim spremembam do konca leta 2026 sprejela strategijo za raziskave in inovacije za odpornost v zvezi z vodo, s katero bo obravnavala razdrobljenost pobud EU na področju raziskav in inovacij.

Nazadnje, da bi povečali konkurenčnost Evrope na področju voda s spodbujanjem inovacij ter odpravo vrzeli v spretnostih, moramo ustvariti več sinergij ter povezati industrijo, izobraževalne ustanove in sektor raziskav s pristopom „od izvira do morja“. Zato bo Komisija leta 2026 ustanovila skupnost znanja in inovacij (SZI) v vodnem, morskem in pomorskem sektorju ter ekosistemih v okviru Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT).

Vodilni ukrepi – Raziskave in inovacije, vodni sektor ter spretnosti za krepitev konkurenčnosti	Časovni okvir
Vmesnik med znanostjo in politiko za razširjanje rezultatov projektov, ki jih financira EU, na primer prek platforme „vse na enem mestu“.	2026
Strategija za raziskave in inovacije na področju odpornosti v zvezi z vodo.	2026
Industrijsko zavezništvo za pametno ravnanje z vodo za spodbujanje konkurenčnosti.	2026
Evropska akademija za vodo.	2026–2027
Skupnost znanja in inovacij (SZI) v vodnem, morskem in pomorskem sektorju ter ekosistemih v okviru Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT).	2026

3.5 Varnost in pripravljenost za povečanje kolektivne odpornosti

Države članice so kot ključna tveganja za vodo opredelile grožnje, ki jih povzročajo podnebne spremembe, izgubo biotske raznovrstnosti, zlonamerne napade, povezane z motnjami v kritični vodni infrastrukturi in oskrbi z vodo, ter naključno onesnaževanje celinskih in morskih voda. V zadnjih letih so take nesreče sprožile čedalje več prošenj za pomoč iz mehanizma Unije na področju

⁵⁹ Cedefop (2023). Skills in transition: the way to 2035 (Spretnosti v prehodu: pot do leta 2035). Luxembourg: Urad za publikacije. <http://data.europa.eu/doi/10.2801/438491>.

⁶⁰ Strateški načrt za izobraževanje na področju STEM: spretnosti za konkurenčnost in inovacije (COM(2025) 89 final).

civilne zaščite v Evropi in drugih delih sveta. EU bo še naprej izkazovala solidarnost za čezmejno sodelovanje, vendar mora biti za učinkovito uporabo razpoložljivih sredstev in zmanjšanje potrebe po pomoči pri nesrečah takšna solidarnost dopolnjena z načeli vgrajene pripravljenosti. V zvezi s tem je zlasti pomembna uredba RESTORE, ki podpira države članice pri hitri mobilizaciji sredstev⁶¹ in vmesni pregled kohezijske politike.

Državljeni potrebujejo lokalne rešitve, ki jih ščitijo in jim omogočajo, da so pripravljeni na to, česar ni mogoče preprečiti, v skladu z evropsko strategijo za unijo pripravljenosti⁶². Taki ukrepi morajo vključevati vidike urbanističnega načrtovanja za boj proti onesnaževanju, ob hkratnem blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, izboljšanju obvladovanja tveganja suš in poplav, optimizaciji uporabe digitalnih orodij in sistemov hitrega obveščanja ter krepitvi povezav že obstoječih orodij za obvladovanje tveganja na evropski ravni (kot so orodja za zgodnje opozarjanje storitve programa Copernicus za ravnanje v izrednih razmerah⁶³), na nacionalni in lokalni ravni. Državljeni in skupnosti morajo biti opolnomočeni za ukrepanje v zvezi s prilagajanjem podnebnim spremembam in zaščito pred tveganji poplav in suš. Zagotavljanje informacij o posebnih tveganjih poplav in suš za stavbe in zemljišča je prvi korak k povečanju odpornosti družbe.

V EU obstajajo številna orodja za zaščito prebivalstva pred nesrečami, povezanimi z vodo, ali ublažitev njihovih posledic, vendar niso vedno dovolj poznana ali uporabljena. Pomembno je opolnomočiti državljane, da se seznanijo s čedalje večjimi tveganji vodnih nesreč zaradi podnebnih sprememb in jih obvladujejo, k čemur pozivajo cilji Unije za odpornost na nesreče, oblikovani v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite⁶⁴. Komisija bo okrepila sisteme EU za zgodnje opozarjanje in spremljanje poplav in suš v realnem času s podpiranjem ukrepov držav članic, krepitvijo Evropske opazovalnice za sušo in evropskega sistema za poznavanje poplavnih razmer v okviru storitve programa Copernicus za ravnanje v izrednih razmerah.

S poznavanjem in odpravljanjem svojih pomanjkljivosti bomo postali odpornejši. Ker se pogostost in resnost vpliva kibernetских napadov na vodne objekte povečujeta, bosta ustrezno varnostno načrtovanje in boljše razumevanje ranljivosti Uniji in gospodarskim subjektom pomagala pri: boju proti sovražnim dejanjem proti fizični in kibernetiski integriteti, vključno z oskrbo s pitno vodo in infrastrukturo za čiščenje odpadne vode, ter namernem onesnaženju, ki se prenaša po vodi. To načrtovanje bo imelo velike koristi od popolnega izvajanja direktive o odpornosti kritičnih subjektov (CER)⁶⁵ in direktive o ukrepih za visoko skupno raven kibernetiske varnosti v Uniji (direktiva NIS 2)⁶⁶. Prihodnje sporočilo Komisije o določitvi nezavezujočih smernic za podporo državam članicam pri opredelitvi njihovih kritičnih subjektov in poročanju o rezultatih njihovih ocen tveganja se bo uporabljalo za sektorja pitne in odpadne vode v skladu s področjem uporabe direktive

⁶¹ Uredba (EU) 2024/3236 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. decembra 2024 o spremembi uredb (EU) 2021/1057 in (EU) 2021/1058 v zvezi z regionalno nujno pomočjo za obnovo (RESTORE).

⁶² JOIN(2025) 130 final. Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o evropski strategiji za unijo pripravljenosti.

⁶³ Storitve programa Copernicus za ravnanje v izrednih razmerah s svojimi sistemi zgodnjega opozarjanja na gozdne požare (evropski informacijski sistem za gozdne požare – EFFIS), poplave (evropski in svetovni sistem za poznavanje poplavnih razmer – EFAS & GloFAS) in suše (Evropska in svetovna opazovalnica za suše – EDO & GDO), pregledovalnik območij poplavne ogroženosti za ozaveščanje.

⁶⁴ Prvi cilji Unije za odpornost na nesreče so bili določeni na podlagi člena 6(5) sklepa o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite in objavljeni februarja 2023. Priporočilo Komisije o ciljih Unije za odpornost na nesreče (UL C 56, 15.2.2023, str. 1). Sporočilo o ciljih Unije za odpornost na nesreče: Skupno ukrepanje za prihodnje izredne razmere (COM(2023) 61 final).

⁶⁵ Države članice bodo do leta 2026 sprejele strategijo za okrepitev odpornosti kritičnih subjektov, ki zajema sektorja pitne in odpadne vode.

⁶⁶ Uredba (EU) 2022/2555 o ukrepih za visoko skupno raven kibernetiske varnosti v Uniji (direktiva NIS 2) (UL L 333, 27.12. 2022, str. 80).

o odpornosti kritičnih subjektov. Drug pomemben element krepitve odpornosti EU je podpora javnim organom, podjetjem in javnosti pri pripravah na prihodnja podnebna tveganja, tudi z uporabo skupnih referenčnih podnebnih scenarijev in digitalnih orodij za sisteme EU za zgodnje opozarjanje in spremljanje v realnem času.

Vodilni ukrepi – Varnost in pripravljenost za povečanje kolektivne odpornosti	Časovni okvir
Krepitev odpornosti vodne infrastrukture na kopnem in na morju z izvajanjem direktive o odpornosti kritičnih subjektov.	2025
Izboljšanje sistemov EU za zgodnje opozarjanje in spremljanje v realnem času s krepitvijo Evropske opazovalnice za sušo in evropskega sistema za poznavanje poplavnih razmer v okviru storitve programa Copernicus za ravnanje v izrednih razmerah.	od leta 2025 naprej
Sprejetje evropskega načrta za prilagajanje podnebnim spremembam.	2026

4. DELOVANJE NA SVETOVNI RAVNI – VODENJE Z ZGLEDOM, ZAVEZANOST IN POBUDE

Do konca Agende 2030 je še pet let. Napredek pri doseganju cilja trajnostnega razvoja št. 6⁶⁷ še zdaleč ne dosega potrebne hitrosti. 2,2 milijarde ljudi po vsem svetu še vedno nima dostopa do varne pitne vode, več kot polovica človeštva nima dostopa do varne sanitarne ureditve, številna prispevna območja pa čedalje bolj propadajo, kar ogroža zdravje ekosistemov in razpoložljivost vode, podnebne spremembe pa jih še poslabšujejo. Mokrišča so najučinkovitejši naravni upravljavci voda, vendar po vsem svetu izginjajo trikrat hitreje kot gozdovi, kar povečuje tveganje dezertifikacije in poplav. Ocenjuje se, da bo do leta 2030 skoraj polovica svetovnega prebivalstva trpela zaradi motenj pri oskrbi z vodo⁶⁸.

Da bi preprečili pospešeno vodno krizo, je potrebno hitro in korenito ukrepanje na svetovni ravni, vključno s ponovno opredelitvijo načina, kako cenimo vodo in gospodarimo z njo za skupno dobro. EU bo z ukrepi v okviru strategije Global Gateway prispevala k zaščiti in obnovi svetovnega vodnega kroga, vzpostavitvi gospodarstva, ki pametno ravna z vodo, in zagotavljanju vodne varnosti za vse v skladu s cilji te strategije in pakta za prihodnost na ravni EU⁶⁹. EU bo razširila strateška partnerstva in diplomacijo na področju voda, da bi spodbudila celovito upravljanje vodnih virov, pristop „od izvira do morja“, uporabo sonaravnih rešitev, naložbe v trajnostno gospodarjenje z vodo in sanitarne ureditve za vse ter reforme politike, ki temeljijo na inovacijah. EU bo v okviru vzpostavitve krožnega in konkurenčnega gospodarstva, ki pametno ravna z vodo, podpirala svetovne pobude za spodbujanje gospodarne porabe in ponovne uporabe vode v vseh gospodarskih sektorjih. Poleg tega bo EU podprla dokončanje in sprejetje smernic Codex Alimentarius⁷⁰ za zagotovitev mikrobiološko varne uporabe in ponovne uporabe vode v proizvodnji hrane po vsem svetu.

Povezava med vodo, mirom in varnostjo bo okrepljena z združevanjem humanitarnih, razvojnih in mirovnih akterjev, ki se zavzemajo za skladnost z mednarodnim humanitarnim pravom, da bi

⁶⁷ Cilj trajnostnega razvoja št. 6 je vsem zagotoviti dostop do vode in sanitarne ureditve ter poskrbeti za trajnostno gospodarjenje z vodnimi viri.

⁶⁸ Poročilo OZN o svetovnem razvoju voda za leto 2024: Water for Prosperity and Peace (Voda za blaginjo in mir).

⁶⁹ [Resolucija generalne skupščine Združenih narodov 79/1](#).

⁷⁰ [fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/tr/?lnk=1&url=https%253A%252F%252Fworkspace.fao.org%252Fsites%252Fcodex%252FStandards%252FCXG%2B100-2023%252FCXG_100e.pdf](https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/tr/?lnk=1&url=https%253A%252F%252Fworkspace.fao.org%252Fsites%252Fcodex%252FStandards%252FCXG%2B100-2023%252FCXG_100e.pdf).

podprli varnost in zaščito vodnih virov, osebja na področju vode in vodne infrastrukture na konfliktnih območjih. EU z določitvijo minimalnih okoljskih zahtev za operacije humanitarne pomoči, ki jih financira, spodbuja trajnost vodnih virov v razmerah, ki jih pomanjkanje vode še posebej prizadene⁷¹.

Okrepljeno svetovno upravljanje voda je bistveno za stalen napredek, strateško usmerjanje in odpravo razdrobljenosti. Na konferenci ZN o vodi 2023 je bila voda trdno zasidrana v svetovno politično okolje z ambiciozno akcijsko agendo za vodo⁷², ki so ji sledili resolucija UNEA-6 o vodi⁷³, sistemska strategija o vodi in sanitarni oskrbi⁷⁴ ter imenovanje posebnega odposlanca ZN za vodo. EU si bo prizadevala za ambiciozen in k ukrepom usmerjen izid prihodnjih konferenc ZN o vodi, vključno z rednim medvladnim procesom ZN o vodi, vključevanjem vode v večstranske procese in sodelovanjem v ključnih koalicijah. EU bo partnerske države vključila tudi v upravljanje voda, med drugim z vzpostavitvijo svoje mreže odposlancev držav članic EU za vodo.

EU bo podprla podaljšanje Konvencije UNECE o vodah⁷⁵ kot sredstvo za spodbujanje trajnostnega upravljanja skupnih vodnih virov, preprečevanja konfliktov, utrjevanje miru, varnosti in gospodarskega razvoja. S strategijo Global Gateway⁷⁶, namenja Ekipa Evropa (Komisija, EIB in institucije držav članic za financiranje razvoja) več kot 1,2 milijarde EUR za podporo upravljanju, znanju in naložbam v 18 večjih čezmejnih povodij v 47 državah v Afriki in Srednji Aziji. To vključuje pobude, kot sta mednarodni sklad za rešitev Aralskega jezera in program Modra Afrika.

EU bo okrepila državna in regionalna partnerstva na področju vode. To vključuje agendo za vodo Unije za Sredozemlje do leta 2030 in prihodnji novi pakt za Sredozemlje za obravnavanje čedalje večjega pomanjkanja vode in podnebnih vplivov v regiji. EU bo podpirala države kandidatke in sosednje države, tudi prek naložbenega okvira za Zahodni Balkan in vzhodno sosedstvo ter instrumenta za Ukrajino. V zvezi s tem je strateški pristop EU k Črnemu morju⁷⁷ pomemben zlasti za podporo lokalnim skupnostim, med drugim pri okoljski škodi, povezani z vojno. EU bo predlagala uvedbo ustrezne zakonodaje o vodah v pravni red, ki ga zajema Pogodba o ustanovitvi Energetske skupnosti⁷⁸. EU in Srednja Azija bosta okrepili sodelovanje prek nedavno dogovorjenega strateškega partnerstva z naložbenim svežnjem strategije Global Gateway v višini 12 milijard EUR, ki bo osredotočen na štiri ključne prednostne naloge, vključno s podnebjem, vodo in energijo. Najsodobnejši vodni sektor EU je ključen za podporo partnerskim državam, razvoj tehnologij za gospodarno porabo vode, financiranje trajnostne infrastrukture in spodbujanje inovacij. EU bo podpirala politične spodbude, mehanizme financiranja in MSP na področju vode, da bi izkoristili ustrezne tržne priložnosti.

⁷¹ https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/humanitarian-aid/climate-change-and-environment_en?prefLang=sl.

⁷² <https://sdgs.un.org/conferences/water2023/action-agenda>, s 33 zavezami EU
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7443-2023-INIT/en/pdf>.

⁷³ <https://docs.un.org/en/UNEP/EA.6/RES.13>.

⁷⁴ [UN System-wide Strategy for Water and Sanitation Julij2024 vs23Julij2024.pdf](https://www.unep.org/press/2024/07/23/un-system-wide-strategy-for-water-and-sanitation-julij2024-vs23julij2024.pdf).

⁷⁵ Konvencija o varstvu in uporabi čezmejnih vodotokov in mednarodnih jezer.

⁷⁶ Evropska strategija za reševanje najbolj perečih svetovnih izzivov in mobilizacijo do 300 milijard EUR naložb za trajnostne in visokokakovostne projekte https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/global-gateway_sl.

⁷⁷ JOIN(2025) 135/3, Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu in Svetu Strateški pristop Evropske unije k črnomorskemu območju.

⁷⁸ [Pogodba o ustanovitvi Energetske skupnosti – Spletna stran Energetske skupnosti](https://ec.europa.eu/energy/electricity/energy-community_en).

EU ostaja zavezana, da bo pomagala premostiti precejšnje vrzeli v mednarodnem financiranju oskrbe z vodo. EU in njene države članice s strategijo Global Gateway še naprej največ prispevajo k uradni razvojni pomoči, tudi za vodno infrastrukturo in sonaravne rešitve, ki je okrepljena z mobilizacijo sodelovanja zasebnega sektorja prek Evropskega sklada za trajnostni razvoj (EFSD+). EIB in Evropska banka za obnovo in razvoj sta se skupaj z drugimi multilateralnimi razvojnimi bankami zavezali k višjim ravnem financiranja za vodno varnost in bosta okrepili svoje sodelovanje⁷⁹. EU bo še naprej podpirala naložbe, predvsem z mehanizmi mešanega financiranja in jamstvi, ter izboljševala naložbeno okolje z omogočanjem pravnih reform ter spodbujanjem visokih socialnih in okoljskih standardov. To vključuje pobude, kot je Climate Investor 2, instrument mešanega financiranja, ki mobilizira do 2,2 milijarde EUR za projekte vodne, sanitarne in oceanske infrastrukture, ter strateško javno naročanje in podporo okoljskim, socialnim in upravljavskim okvirom. Pomembno vlogo bi lahko imela tudi partnerstva za čisto trgovino in naložbe.

Vodilni ukrepi – Delovanje na svetovni ravni – vodenje z zgleodom, zavezanost in pobude	Časovni okvir
Spodbujanje odpornosti v zvezi z vodo s strategijo Global Gateway s podporo prednostnim pobudam, povezanim z vodo, ter okrepljenim sodelovanjem na državni in regionalni ravni.	od leta 2025 naprej

5. SKLEPNE UGOTOVITVE

Komisija poziva države članice, institucionalne partnerje, podjetja in vse dele družbe, naj ukrepajo v skladu s smernicami iz te strategije.

Komisija bo od decembra 2025 vsaki dve leti sklicala forum za odpornost v zvezi z vodo, ki bo v vključujočem dialogu združil deležnike EU in zainteresirane strani za oceno napredka pri krepitvi odpornosti v zvezi z vodo na vseh ravneh upravljanja, na ravni podjetij in civilne družbe ter spremljanje izvajanja te strategije.

Komisija bo leta 2027 izvedla vmesni pregled napredka, doseženega pri izvajanju ukrepov iz te strategije. Izvedla bo tudi prvo oceno izvajanja priporočila o gospodarni porabi vode na prvem mestu. V zvezi s tem se lahko nekateri ukrepi posodobijo ali revidirajo.

Komisija bo leta 2029 ocenila doseženi napredek, vključno s celovito oceno nacionalnih ukrepov, sprejetih v skladu s priporočilom o gospodarni porabi vode na prvem mestu. Komisija bo opredelila tudi morebitne nadaljnje ukrepe, potrebne za obravnavanje porajajočih pomislekov, in po potrebi ustrezno pregledala opredeljene cilje in ukrepe, da bi dosegla odpornost v zvezi z vodo v vseh sektorjih družbe.

⁷⁹ <https://www.eib.org/files/press/CommitmenttoWaterSecuritywithlogos.pdf>.

PRILOGA I – CELOTEN SEZNAM UKREPOV

	UKREPI	Časovni okvir
OBNOVA IN ZAŠČITA VODNEGA KROGA		
	Določitev prednostnih nalog izvajanja okvirne direktive o vodah in direktive o poplavah, s poudarkom na kakovosti in količini vode, tudi s strukturiranimi dialogi z državami članicami.	2025–2026
	Revizija okvirne direktive o morski strategiji.	2027
	Razvoj kazalnikov pomanjkanja vode in tehnične smernice za načrte obvladovanja suše.	2026–2027
	Za obravnavo glavnih virov onesnaževanja: <ul style="list-style-type: none"> javno-zasebna pobuda za doseg tehnološkega preboja na področju izvedljivih in cenovno dostopnih metod za odkrivanje in saniranje PFAS ter drugih obstojnih kemikalij, če se najdejo pravi partnerji, vzpostavitev nabora orodij za pomoč državam članicam pri podpori ukrepom za zmanjšanje onesnaževanja s hranili, tudi z izboljšanim modeliranjem, interaktivnimi zemljevidi in izmenjavo dobrih praks. 	2027 2026–2027
OBLIKOVANJE GOSPODARSTVA, KI PAMETNO RAVNA Z VODO, V KATEREM NE BO NIHČE ZAPOSTAVLJEN, KI PODPIRA KONKURENČNOST EU IN PRIVABLJA VLAGATELJE		
	Priporočilo o načelu „gospodarna poraba vode na prvem mestu“, smernice in poročilo Evropske agencije za okolje o neizkoriščenem potencialu za gospodarno porabo vode.	2025–2026
	Podpora uvajanju praks ponovne uporabe vode tudi zunaj kmetijstva in pregled uredbe o ponovni uporabi vode.	2026–2028
	<u>Javna oskrba z vodo:</u> <ul style="list-style-type: none"> podpora zmanjšanju uhajanja in posodobitvi infrastrukture ter poglobljeni oceni podatkov. 	2025–2028
	<u>Kmetijstvo:</u> <ul style="list-style-type: none"> čim bolj povečati uporabo strateških načrtov SKP za odpornost v zvezi z vodo z izmenjavo znanja in inovativnimi rešitvami, ki jih spodbujajo mreža SKP EU, evropsko partnerstvo za inovacije v kmetijstvu (EIP-AGRI) ter izboljšane in neodvisne storitve kmetijskega svetovanja, v naslednjem programskem obdobju se bo kmete še naprej spodbujalo k izboljšanju okoljske in podnebne uspešnosti njihovih kmetijskih gospodarstev, vključno z boljšim gospodarjenjem z vodo. 	2025–2026
	<u>Industrija in energija:</u> <ul style="list-style-type: none"> začetek pilotnega projekta za spodbujanje gospodarne porabe vode, vključno z brezvodnimi tehnologijami in tehnologijami zaprtega vodnega kroga, v izbranih industrijskih grozdih, vključitev porabe vode med parametre skupne sheme Unije za ocenjevanje trajnostnosti podatkovnih centrov in predlaganje minimalnih standardov učinkovitosti za porabo vode, 	2025–2026

	<ul style="list-style-type: none"> javno-zasebna pobuda za doseg tehnološkega preboja na področju izvedljivih in cenovno dostopnih metod za suho hlajenje, če se najdejo pravi partnerji. 	
	Spodbujanje izmenjave dobrih praks o bilancah sladke vode, obračunavanju vodnih tokov, gospodarni porabi vode in pametnem merjenju vode v vseh gospodarskih sektorjih.	od leta 2025 naprej
	Ocena kakovosti razpoložljivih podatkov o vodi in po potrebi predložitve zakonodajnega predloga za uvedbo novih modulov okoljsko-ekonomskih računov za vodne račune.	do konca leta 2026
ZAGOTAVLJANJE ČISTE IN CENOVNO DOSTOPNE VODE ZA VSE, OPOLNOMOČENJE POTROŠNIKOV IN DRUGIH UPORABNIKOV		
	Obravnava vodnega odtisa proizvodov pri določanju ali posodabljanju zahtev v skladu z uredbo o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke in znakom EU za okolje.	2025–2027
	Spodbujanje dobrih praks o ozaveščanju javnosti in vlogi določanja cen vode za spodbujanje gospodarne porabe vode, povračila stroškov in načela onesnaževalec plača ter s tem povezanega nacionalnega upravljanja voda.	2026–2027
	Okrepitev prizadevanj za odpornost v zvezi z vodo v celotnem grajenem okolju s prihodnjim delovnim programom za obdobje 2026–2027 instrumenta novega evropskega Bauhauusa in prihodnjim načrtom za cenovno dostopna stanovanja.	2026
UPRAVLJANJE IN IZVAJANJE ZA SPODBUJANJE SPREMEMB		
	Pospešitev izvrševanja in začetek strukturiranih dialogov z vsemi državami članicami za pospešitev in okrepitev izvajanja pravnega reda EU na področju voda na podlagi ključnih prednostnih nalog izvrševanja, ki izhajajo iz najnovejše ocene načrtov za upravljanje povodij in obvladovanje poplavne ogroženosti.	2025–2026
	V okviru izkustvene skupnosti Kohezija za prehod organizacija redne izmenjave z regijami, mesti in organi, pristojnimi za vodo, da bi se spodbudila izmenjava dobrih praks o krajinah, ki zadržujejo vodo, ter čezmejno sodelovanje na področju voda, opredeljeno v okviru programa Interreg.	2025–2027
	Vzpostavitev pregledovalnika, ki bo združeval okoljske podatke s podatki, povezanimi z vodovodnimi in energetskimi omrežji, da bi državam članicam pomagal pri njihovih prizadevanjih za prostorsko načrtovanje, da bi opredelile najboljša območja za lokalizacijo poslovnih dejavnosti z veliko porabo vode v obojestransko korist.	2027
	Vzpostavitev foruma za odpornost v zvezi z vodo.	od leta 2026 naprej
FINANCIRANJE, NALOŽBE IN INFRASTRUKTURA ZA DOSEGANJE STABILNE OSKRBE		
	Začetek izvajanja programa EIB za vodo in svetovalnega organa za trajnostno rado vode v sodelovanju s Komisijo, da se okrepi pomoč morebitnim posojilojemalcem tako, da se poveča nabor projektov.	2025
	Podpora državam članicam in regijam pri preusmerjanju sredstev kohezijske politike za odpornost v zvezi z vodo v okviru vmesnega pregleda.	2025
	Vzpostavitev pospeševalnika naložb v odpornost v zvezi z vodo.	2026–2027
	Začetek pobude za zelene in modre koridorje za podporo obnovi ekoloških okolij in infrastrukture, vključno z rekami, mokrišči in	2027

	obnovo obalnih območij, da se obnovi vodni krog s pristopom „od izvira do morja“.	
	Sprejetje časovnega načrta za naravovarstvene dobropise, da se izkoristi potencial teh instrumentov in spodbudi širitev teh trgov.	2025
	Uporaba Instrumenta za tehnično podporo za pomoč državam članicam pri reševanju izzivov, povezanih z vodo, zlasti tistih, ki so bili opredeljeni v evropskem semestru.	od leta 2025 naprej
DIGITALIZACIJA IN UMETNA INTELIGENCA ZA POSPEŠITEV IN POENOSTAVITEV UČINKOVITEGA GOSPODARJENJA Z VODO		
	Razvoj in izvajanje aplikacij Destinacija Zemlja ter evropski digitalni dvojček oceana za odpornost v zvezi z vodo, do leta 2030 pa razpoložljivost zmogljivosti zagotoviti nacionalnim in lokalnim upravam v EU in zunaj nje.	2025–2030
	Razvoj vseevropskega akcijskega načrta za digitalizacijo v vodnem sektorju, vključno z vseevropsko pobudo o pametnem merjenju za vse.	2026
	Vzpostavitev tematskega vozlišča Copernicus za vodo.	2026
RAZISKAVE IN INOVACIJE, VODNI SEKTOR TER SPRETNOSTI ZA KREPITEV KONKURENČNOSTI		
	Vmesnik med znanostjo in politiko za razširjanje rezultatov projektov, ki jih financira EU, na primer prek platforme „vse na enem mestu“.	2026
	Strategija za raziskave in inovacije na področju odpornosti v zvezi z vodo.	2026
	Industrijsko zavezništvo za pametno ravnanje z vodo za spodbujanje konkurenčnosti.	2026
	Evropska akademija za vodo.	2026–2027
	Skupnost znanja in inovacij (SZI) v vodnem, morskem in pomorskem sektorju ter ekosistemih v okviru Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo (EIT).	2026
	Spodbujanje nadaljnjih raziskav in inovacij za spodbujanje trajnostnega razsoljevanja.	2026
	Izziv na področju vodne tehnologije v sodelovanju z EIC.	je še treba določiti
VARNOST IN PRIPRAVLJENOST ZA POVEČANJE KOLEKTIVNE ODPOORNOSTI		
	Krepitev odpornosti vodne infrastrukture na kopnem in na morju z izvajanjem direktive o odpornosti kritičnih subjektov.	2025
	Izboljšanje sistemov EU za zgodnje opozarjanje in spremljanje v realnem času s krepitvijo Evropske opazovalnice za sušo in evropskega sistema za poznavanje poplavnih razmer v okviru storitve programa Copernicus za ravnanje v izrednih razmerah.	od leta 2025 naprej
	Sprejetje evropskega načrta za prilagajanje podnebnim spremembam.	2026
	Krepitev preprečevanja nalezljivih bolezni, ki se prenašajo z vodo, z izvajanjem Uredbe (EU) 2022/2371 o resnih čezmejnih grožnjah za zdravje.	od leta 2022 naprej
DELOVANJE NA SVETOVNI RAVNI – VODENJE Z ZGLEDOM, ZAVEZANOST IN POBUDE		
	Spodbujanje odpornosti v zvezi z vodo s strategijo Global Gateway s podporo prednostnim pobudam, povezanim z vodo, ter okrepljenim sodelovanjem na državni in regionalni ravni.	od leta 2025 naprej

	Krepitev svetovnega upravljanja voda s sodelovanjem v razpravah o prihodnjem svetovnem okviru za upravljanje voda.	od leta 2025 naprej
	Spodbujanje čezmejnega sodelovanja na področju voda s podpiranjem pristopa h Konvenciji UNECE o vodah.	od leta 2025 naprej
	Podpora dostopu do izboljšane vira pitne vode in/ali sanitarne infrastrukture za vsaj 70 milijonov posameznikov, sprostitev večjih naložb in povečanje konkurenčnosti vodnega sektorja EU.	poteka
	Znatno povečanje naložb v sonaravne rešitve v infrastrukturah ali v povezavi z infrastrukturami.	od leta 2026 naprej
	Vključevanje vode v mednarodne procese, vključno s tremi konvencijami iz Ria o podnebni spremembi, biotski raznovrstnosti in dezertifikaciji.	od leta 2025 naprej
	Izboljšanje izvajanja splošnih in posamičnih ciljev, povezanih z vodo ⁸⁰ , določenih v Kunminško-montrealskem svetovnem okviru za biotsko raznovrstnost.	poteka
	Okrepitev sodelovanja EU v Ramsarski konvenciji o zaščiti mokrišč.	od leta 2025 naprej
	Okrepitev sodelovanja med drugim v skupinah G7 in G20, Koaliciji za čezmejno sodelovanje na področju voda, pri izzivu v zvezi s sladkimi vodami in v dialogu o vodi v Bakuju.	od leta 2025 naprej
	Ocena potreb po naložbah za vsako državo kandidatko za uskladitev s pravnim redom na področju voda.	od leta 2026 naprej
	Okrepiti sodelovanje v Uniji za Sredozemlje in partnerstvu za modro Sredozemlje.	od leta 2025 naprej

⁸⁰ <https://www.cbd.int/gbf/targets>.

Obnova in zaščita vodnega kroga

Do leta 2030 bodo ukrepi za obnovo vzpostavljeni na vsaj 30 % obalnih in sladkovodnih habitatov EU, ki niso v dobrem stanju (*uredba o obnovi narave*).

Do leta 2030 bo vsaj 30 % vrst in habitatov, ki trenutno niso v dobrem stanju, spadalo v navedeno kategorijo ali kazalo močan pozitiven trend (*strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030*).

Do leta 2030, bo treba vsaj 25 000 km rek v EU obnoviti v prosto tekoče reke (*strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030*).

Do leta 2027 morajo države članice varovati, izboljševati in obnavljati vsa telesa površinske vode in podtalnico, da bi dosegle dobro stanje (*okvirna direktiva o vodah*).

Oblikovanje gospodarstva, ki pametno ravna z vodo, v katerem ne bo nihče zapostavljen, ki podpira konkurenčnost EU in privablja vlagatelje

Do leta 2030 bodo sektorji, v katerih se porabi največ vode, na podlagi obstoječe zakonodaje EU sprejeli in izboljšali prakse za gospodarno porabo vode, vključno z naslednjimi sektorji:

- energija: nacionalni načrti prenove stavb, ki naj bi bili pripravljene do leta 2026, se bodo začeli izvajati v vsaki državi članici, da bi se do leta 2050 dosegla postopna prenova obstoječih stavb v visoko energijsko učinkovite in razogljičene stavbe, tudi s pristopi in programi, ki obravnavajo čiščenje vode (*direktiva o energetski učinkovitosti stavb*);
- industrija: poraba vode se bo začela znatno zmanjševati v največjih industrijskih in živinorejskih proizvodnih procesih v EU (*direktiva o industrijskih emisijah*).

Poleg tega so v zvezi s kmetijstvom do leta 2027 strateški načrti SKP zagotovili podporo praksam (ki presegajo obvezne zahteve) za izboljšanje zdravja tal (in s tem izboljšanje zadrževanja vode in omejitev erozije) na 47 % kmetijskih površin EU. Podpora praksam za trajnostno rabo pesticidov in boljše upravljanje hranil bo zajemala 27 % oziroma 15 % kmetijskih površin EU (podpora SKP in strateški načrti SKP).

Do leta 2030 bodo države članice, katerih ravni uhajanja pri oskrbi z vodo presegajo prag na ravni EU, ki ga je treba določiti do leta 2028, predstavile akcijski načrt z ukrepi za zmanjšanje uhajanja v svojih vodovodnih omrežjih (*direktiva o pitni vodi*).

Do leta 2030 bodo Komisija in države članice spodbujale ponovno uporabo očiščene komunalne odpadne vode za vse ustrezne namene razen kmetijstva ter ocenile izvedljivost in ustreznost določitve cilja EU za ponovno uporabo vode v vseh gospodarskih sektorjih (*uredba o ponovni uporabi vode*).

Zagotavljanje čiste in cenovno dostopne vode za vse, opolnomočenje potrošnikov in drugih uporabnikov

Do leta 2027 bodo države članice vzpostavile pregledne račune za pitno in odpadno vodo, da bi povečale ozaveščenost potrošnikov o njihovi porabi in dejanski ceni vode, ter sisteme nadzora za spremljanje javnozdravstvenih parametrov v komunalni odpadni vodi v izrednih razmerah (*direktiva o pitni vodi, direktiva o čiščenju komunalne odpadne vode*).

Do leta 2029 bodo države članice Komisijo obvestile o ukrepih, sprejetih za izboljšanje dostopa do pitne vode in sanitarne ureditve za vse, vključno z ranljivimi in marginaliziranimi skupinami, Komisijo pa bodo vsakih šest let začele obveščati o tej zadevi (*direktiva o pitni vodi in direktiva o čiščenju komunalne odpadne vode*).

Do leta 2030 bo EU podprla dostop 70 milijonov posameznikov do izboljšanega vira pitne vode in/ali sanitarne infrastrukture (*zavezanost EU akcijski agendi za vodo*).

Do leta 2033 bodo vsa mesta EU z več kot 100 000 prebivalci pripravila celovite načrte ravnanja s komunalnimi odpadnimi vodami, v katerih bodo imele prednost sonaravne rešitve in zelena/modra infrastruktura (*direktiva o čiščenju komunalne odpadne vode*).